Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 8 (19.976) • 1988 йил 10 январь, якшанба • Баҳоси 3 тийин.

ТЎЛА ХЎЖАЛИК ҲИСОБИ — ЭКОНОМИКАМИЗ ИСТИҚБОЛИ

◆ СЎЗ БЕРДИКМИ, АЛБАТТА, УДДАСИДАН ЧИҚАМИЗ! — САМАРҚАНД ИШЧИЛАРИНИНГ АҲДИ АНА ШУНДАЙ

◆ КЛУБ МУАССАСАЛАРИ ҲАМ ЎЗИ-ЎЗИ МАБЛАҒ БИЛАН ТАЪМИНЛАШГА ЎТАЕТИР

◆ ПЛАНЛАШТИРИШ ИШЛАРИГА ЮЗАКИ ВА НОРЕАЛ МУНОСАБАТДА БЎЛИШ ОҚИБАТИ

• Ташаббускорлар адресини маълум қиламиз

Уч йиллик план — 28 июнгача!

САМАРҚАНД ПОЙАБЗАЛЧИЛАРИ ХЎЖАЛИК ЮРИТИШНИНГ ЯНГИ ШАРОИТЛАРИДА БУТУНИТТИФОҚ XIX ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЧИЛАДИГАН КУНГАЧА БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ УЧ ЙИЛИ ПЛАНЛАРИНИ БАЖАРИШГА АҲД ҚИЛДИЛАР

Мамлакатимизнинг барча меҳнаткашлари қатори биз, Самарқанд пойабзалчилари ҳам 1988 йилни катта шонли ишлар билан нишонлашга бел боғладик. Аввало, бу йил беш йилликнинг ҳал қилувчи йили, КПССнинг Бутуниттифоқ XIX конференцияси йили сифатда алоҳида аҳамият касб этади.

Йилимизнинг ана шу жиҳатлари меҳнат коллективларига, демакки, бизнинг зиммамизга ҳам катта масъулият юклайди. Биз мамлакатимизда авж олиб кетган қайта қуриш ишини янада чуқурлаштиришимиз, кенгайтиришимиз, ўз меҳнат-ғайратимиз ва хўжалик юритишдаги омилкорлигимиз орқали партия XXVII съезди қарорлари ва КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари кўрсатмаларини рўёбга чиқаришда кўпроқ амалий натижаларга эришишимиз зарурлигини жуда яхши англаймиз.

Биз ўн иккинчи беш йиллик вазифалари муваффақиятли ҳал этилишига бугун кечагидан ҳам кўпроқ ҳисса қўшиш, 1988 йилни зарбдор меҳнат йилига айлантириш, беш йилликнинг уч йили топшириқларини муддатидан илгари бажаришга эришиш чораларини кўряпмиз. Бизнинг бу ҳаракатимиз социал-иқтисодий тараққиёт планлари тезроқ амалга оширилишига муносиб мадад бўлади, деб ишонамиз.

Тўғри, олдимизда катта вазифалар турибди. 1 январдан эътиборан хўжалик юритишнинг янгича шароитларида ишлай бошладик. Тўла хўжалик ҳисоби, ўз харажатларини қоплаш, ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш талаблари планлар бажарилишини тиғиз қилиб қўйди. Шундай бўлса-да, биз бундай тиғиз топшириқларни мардона меҳнатимиз билан, албатта, ошириб бажариш мумкинлигига заррача ҳам шубҳа қилмаймиз. Чунки биз ўтган йили катта синовдан — тўла хўжалик ҳисобида ишлаш эксперименти имтиҳонидан ўтдик. Бир йил мобайнида камида икки ҳақиқатни қалбдан ҳис этдик. Биринчидан, тўла хўжалик ҳисобида ишлаш давлатга ҳам, ишчига ҳам манфаатли. Иккинчидан эса, тўла хўжалик ҳисоби усулида ишлаш қўлимиздан келишига ишонч ҳосил қилдик ва унинг дастлабки самараларидан корхонамизнинг ҳар бир ишчиси ва мутахассисида катта қизиқиш уйғотди. Янгича ишлашнинг дастлабки неъматларидан баҳраманд ҳам бўлдик.

Янгича ишлашга ўтиш учун тайёргарлик даврининг нақд якунларидан бири шу бўлдики, кейинги бир неча йил давомида фабрика дастлабки бор ўтган йил планларини ошириб бажарди. Масалан, корхонада фойда фонди 500 минг сўм кўпайди. Товар маҳсулот тайёрлаш ҳажми 2 миллион сўмлик ортди. Ишлаб чиқарилган маҳсулот таннархи бир йилда аввалги 3000 ўрнига 14.000 сўм арзонлашди. Икки миллион сўмлик кўп маҳсулот реализация қилинди. Маҳсулот сифатида катта ўзгариш бўлди — базалардан қайтиб келадиган маҳсулотлар кескин камайди.

Корхона хўжалик фаолиятидаги бундай ўсиш, жадаллашув, янгиланишлар кўламини кенгайтириб бораверамиз. Шу йўл билан биз 28 июнда ўз ишини бошлайдиган Бутуниттифоқ XIX партия конференциясини муносиб кутиб олиш юзасидан ўз зиммамизга қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қиламиз:

— фабрика бўйича беш йилликнинг икки ярим йили планига қўшимча 700.000 сўмлик товар маҳсулот реализация қиламиз;

— натура тарзида маҳсулот тайёрлашда мўлжалдагидан 12 минг жуфт кўп болалар пойабзали ишлаб чиқарамиз;

— халқ истеъмоли моллари тайёрлаш 500.000 сўмлик ортади;

— шартнома бўйича маҳсулот етказиб бериш топшириғини 500 минг сўмлик ошириб адо этамиз.

Фабрика коллективида зиммага олинган бу юксак социалистик мажбуриятларни бажариш учун социалистик мусобақа авж олиб кетди. Алоҳида ишчилар, бутун-бутун бригада ва цехлар Бутуниттифоқ партия конференцияси очиладиган кунгача беш йиллик уч йили планларини адо этиш ҳаракатини бошлаб бердилар.

Корхона партия комитети 6-цех (бошлиғи З. Ковалева, партия ташкилоти секретари О. Тўрақулова), 7-цехнинг Санам Қурбонова бошлиқ бригадаси коллективлари ва қатор пешқадам ишчиларнинг партия конференциясини муносиб кутиб олиш юзасидан ташаббусларини маъқуллади. Фабриканинг энг илғор коллективларидан бири — 6-цех азаматлари шу йил 28 июнгача планга қўшимча 240 минг сўмлик товар маҳсулот реализация қилади. Жами 260 минг ўрнига 324.000 жуфт болалар пойабзали тайёрланади. Фойда олиш 210 минг ўрнига 246 минг сўмга етказилади. Шартнома нархлари бўйича ишлаб чиқариладиган халқ истеъмоли моллари мўлжалдагидан 365 минг сўмлик зиёд тайёрланади. Бу — беш йиллик уч йили планлари ортиғи билан адо этилади, демак.

— Сўз бердикми, албатта, уддасидан чиқамиз! — дейишмоқда корхона 7-цехининг Санам Қурбонова бошлиқ бригадаси азаматлари. Бу илғор бригада коллективининг партия конференциясини муносиб меҳнат муваффақиятлари билан кутиб олиш юзасидан белгилаган марралари бошқа бригадалар томонидан астойдил қўллаб-қувватланмоқда.

Ўз касбини пухта ўзлаштириб олган, белгиланган планларга ишчилик таҳрири киритаётган пойабзалчиларимиз билан фахрланамиз. Новатор ишчилардан А. Амбарцумов, С. Қаюмова, Р. Багридзе, С. Кольнов, М. Муллаев ва бошқа ўнлаб ҳамкасбларимиз янги йилнинг дастлабки кунларидан ҳар сменада планга қўшимча маҳсулот тайёрлашга эришмоқдалар. Улар ҳам партия конференцияси иш бошлайдиган кунгача уч йиллик план адо этилгани ҳақида рапорт беришга азму қарор қилганлар.

Биз қанчалик тиғиз мажбуриятлар қабул қилганимизни биламиз. Бунда биз иш вақтидан, машина-ускуналар қувватидан самарали фойдаланиш, орттирилган илғор тажриба ва тўла хўжалик ҳисоби яратиб бераётган имкониятларга таянамиз. Ишни 2—3 сменада ташкил этишга ҳам катта умид боғладик. Машина-ускуналаримиз эски. Лекин янги ускуналар келишини, реконструкциялаш ишлари тугалланишини кутиб ўтирмаймиз. Биз асосан болалар пойабзали тайёрлашга ихтисослашган эканмиз, ўғил-қизларимизни сифатли, янги турдаги пойабзаллар билан муттасил хурсанд этишимиз керак. Бу бизга ҳамиша яхши кайфият бахш этиш билан бирга, юксак масъулият ҳам юклайди.

Биз қайта қуриш талаблари асосида иш тутиб, ўз ички резервларимизни чамалаб кўриб, мавжуд имкониятларимизни ҳисоб-китоб қилиб қатъий бир қарорга келдик — КПССнинг Бутуниттифоқ XIX конференциясини уч йиллик планни бажариш билан кутиб оламиз.

Ишонамизки, тармоғимизнинг республикадаги бошқа корхоналари ишчилари, бригадалари, цехлари коллективлари ҳам бизни қўллаб-қувватлайдилар, сафимизга қўшиладилар, партия белгилаб берган социал-иқтисодий тараққиёт планлари бажарилишига ўз муносиб шахсий ҳиссаларини қўшадилар. Қўлни беринг, ҳамкасблар, зарбдорларча меҳнат намуналарини кўрсатайлик, умумий юксалишга баҳоли қудрат кўпроқ мадад берайлик.

Самарқанд болалар пойабзали фабрикаси коллективи номидан:
Илёс МУСАЕВ — 6-цех бригадири,
Лидия ВАСИЛЬЕВА — 2-цех ишчиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати,
Ҳасан НАРЗИҚУЛОВ — 8-цех фрезерчиси.

МАДАНИЯТ ВА САНЪАТ ЦЕХИ

«Фарғонанефтеоргсинтез» бирлашмасида меҳнат қилаётган «қора олтин»ни қайта ишловчилар ўзларининг Маданият саройини маданият ва санъат цехи деб атадилар. Маданият саройида 42 та бадиий ҳаваскорлик коллективи ишлаб турибди. Улар бадиий ва техника ижодиёти билан шуғулланадилар.

«Нефтчи» саройида ярим кечагача чироқлар порлаб туради, музика ва қўшиқлар қулоққа чалинади. Қизиқишлар бўйича тузилган клубларда қатъий жадвал асосида машғулотлар олиб борилади. Тўгаракларга қатнашга вақти бўлмаган ишчи ва хизматчилар учун уларнинг турар жойларида, ётоқхоналарида, ишлаб чиқариш цехларининг қизил бурчакларида сарой филиаллари очилиб, унинг таъсир доираси анча кенгайтирилди.

Ишчилар бўш вақтларида хор тўгарагида, «Эфир» радио клубида шуғулланадилар, вокал-чолғу ансамблида қатнашиб, концерт программалари тайёрлайдилар. Олтита бадиий коллектив «Халқ ҳаваскорлиги коллективи» фахрий унвонига сазовор бўлган. Духовой оркестр, «Фламинго» деб аталган замонавий бал рақси ва «Серпантин» хореографик ансамбллари, драма театри, «Синтез» ҳаваскорлик киностудияси халқ ижодиёти иккинчи Бутуниттифоқ фестивалининг лауреатлари бўлдилар. «Қир гуллари» ашула ва рақс ансамбли довруқ таратган. Яқинда у Афғонистон гастролидан қайтиб келди.

Маданият саройи бирлашма ходимларини, уларнинг оила аъзоларинигина эмас, Қиргули посёлкаси аҳолисини ҳам ўз бағрига чорлайди. Бу ерда «ўзимизникилар» ёки «бегоналар», деган гап йўқ. Ҳар ким ўзи кўнгил қўйган иш билан шуғулланиши мумкин. Ҳозир «Нефтчи» саройида очилган турли тўгаракларда 35 мингга яқин киши қатнашмоқда.

Янги йил бошланиши билан маданият саройининг баъзи коллективлари хўжалик ҳисобига ўтишди. Маиший тўгараклар, болалар балет студияси пулли бўлди. Ҳаваскор артистлар буюртмалар ҳам қабул қила бошладилар: қорбобо, қорқиз, эртаклардаги қаҳрамонлар қиёфасига кирган ёш санъаткорлар мактабларда ва боғчаларда бўлиб, ўз томошалари билан болаларни хурсанд қилмоқдалар, арча байрамларига файз киритмоқдалар.

В. ТАТАРИНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Фарғона.

Ислоҳотни тўғри амалга оширайлик

САНАМАЙ САККИЗ ДЕЮВЧИЛАР

«Чучварани хом санаманг» деган нақл бежиз айтилмаган. 1988 йил 1 январдан бошлаб 165-қурилиш трестининг барча бошқармалари, механизациялашган кўчма колонналари, участка ва бригадалари: «Тўла хўжалик ҳисоби асосида, ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш, ўз харажатларини ўзи қоплаш усулида ишлаймиз», деб ҳаммаёққа жар солдилар.

Тўғрисини айтганда, трест раҳбарлари қайта қуриш талаблари асосида бу ишга мутлақо ҳозирлик кўрмаган ҳолда киришдилар. Иш юқоридан бўлган қаттиқ қисув, ички хўжалик қийинчилиги шароитида шошма-шошарлик билан бошланди. Ахир, корхона коллективи ўтган йилнинг ўн бир ойлик қурилиш-монтаж ишлари планини атиги 80 процент атрофида адо этиб, уй-жойлар қуриш ва фойдаланишга топшириш йиллик планини барбод берди. Бу муҳим топшириқ бор-йўғи 50 процент уддаланди. Трестга қарашли барча бўлинма ва участкалар бош пудрат асосидаги ва ўз кучлари билан амалга ошириладиган қурилиш-монтаж ишлари планларини уддалай олмади.

Ана шундай оғир шароитни ва планлаштиришдаги чалкашликларни ҳисобга олмай, қурилиш трестимизнинг бошқарувчиси Р. Абдураимов туб ислоҳотга кўчиш ҳақида буйруқ берди. Хўш, амалда нима бўляпти?

Ҳамма участкаларда саросималик, пала-партишлик ҳукм сурмоқда. Меҳнат коллективлари янги усулнинг афзалликларини ҳам, чигалликларини ҳам тўла тушунмайдилар. Чунки, министрлик раҳбарлари барча ҳисоб-китоб ишларини обдон ўйлаб, пишиқ-пухта бажаришга мутлақо имкон беришмади. Улар: «Ё ҳисоб-китобларни белгиланган муддатда етказиб берасиз ёки ўрнингизни бўшатиб қўясиз», деган тақлидда дағдағали буйруқ беришди. Шу боис трест коллективи етарли тайёргарликсиз янги усулга кўчди.

Бунинг асосий сабаби республика Қурилиш министрлигининг раҳбарлари планлаштириш ишларига жуда юзаки ва нореал муносабатда бўлиб келаётганидир. Ахир қайта қуриш планлаштиришга ҳам тааллуқли эканлиги ҳаммамизга беш бармоқдек маълум-ку! Бироқ юқоридан бўлаётган нотўғри планлаштириш касали қайта қуришни тезлатиш ва туб иқтисодий ислоҳотни амалга оширишга ёрдам бериши у ёқда турсин, умумий ишимизга ҳам жиддий тўғаноқ бўляпти.

Фактларга мурожаат этайлик. Трест коллективи 1986 йилги қурилиш-монтаж ишлари программасини 13 миллион 315 минг сўм ҳажмида бажаргани ҳолда, 1987 йилда унга 14 миллион 730 минг сўмлик бинокорлик ишларини бажариш топширилди. Ишлаб чиқариш қувватлари эса олдинги даражада қолди. Кичик механизация бошқармасига биронта ҳам техника берилмади. Ишлаб чиқаришни техник комплектлаш бошқармасига ҳам ҳеч қандай ёрдам кўрсатилмади. Трест ихтиёридаги темир-бетон буюмлари заводини тўла қувват билан ишга тушириш имкони йўқ. Бетон қоришмалари учун маҳсулот оладиган полигон ҳам, линолеум ва ойна кесиш цехлари ҳам йўқ.

Министрлик раҳбарлари мана шундай шароитларни мутлақо ҳисобга олмаган ҳолда 1988 йил учун трестимиз коллективига 20 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришни план қилиб берди. Бу — ўтган йилдагидан 5,3 миллион сўм кўп. Яна айтаман — мавжуд қувватлар эса аввалги даражасида қолаверди.

Н. ОГНЕВ,
Термиздаги 165-қурилиш трести смета-шартнома бўлими бошлиғи.

КПСС Марказий Комитетида учрашув

8 январь куни КПСС Марказий Комитетида оммавий ахборот воситалари, идеология муассасалари ва ижодий союзларнинг раҳбарлари билан учрашув бўлди. Қайта қуришнинг ҳозирги босқичида ғоявий-сиёсий ва ахборот-пропаганда ишлари масалалари кўриб чиқилди.

Учрашувда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев нутқ сўзлади.

Кенг фикрлашув бўлиб ўтди, унда «Москва» журналининг бош редактори М. Н. Алексеев, «Огонёк» журналининг бош редактори В. А. Коротич, «Новий мир» журналининг бош редактори С. П. Залигин, «Знамя» журналининг бош редактори Г. Я. Бакланов, СССР Театр арбоблари союзи правлениесининг раиси К. Ю. Лавров, «Известия» газетасининг бош редактори И. Д. Лаптев, СССР Фанлар академиясининг вице-президенти П. Н. Федосеев, «Советская Россия» газетасининг бош редактори В. В. Чиқин, «Новости» матбуот агентлиги правлениесининг раиси В. М. Фалин, «Правда» газетасининг бош редактори В. Г. Афанасьев, СССР Кинематографчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Э. Г. Климов, СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетининг раиси М. Ф. Ненашев, СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари В. В. Карпов ўртоқлар иштирок этдилар.

Қайта қуриш концепцияларини турмушга татбиқ этиш юзасидан олиб борилаётган амалий фаолият, вужудга келаётган тажрибага амалий муносабатда бўлиш, уни ҳамма жойда оммалаштириш ҳозирги шароитда алоҳида аҳамиятга эга бўлаётганлиги таъкидланди. Оммавий ахборот ва пропаганда воситалари экономикада, социал ва маънавий соҳаларда янги муносабатларни қарор топтиришга фаол кўмаклашиши керак. Демократия, ошкоралик, танқид ва ўз-ўзини танқидни, ишга масъулият билан ижодий ёндашувни янада ривожлантириш ғоят зарурлиги таъкидланди.

М. С. Горбачев муҳокамага якун ясади.

Учрашувда Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. Н. Слюньков, В. И. Долгих, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добринин, А. И. Лукьянов, Г. П. Разумовский, И. В. Капитонов ўртоқлар қатнашдилар.

Учрашув ҳақидаги батафсил ҳисобот матбуотда эълон қилинади.

ЮБИЛЕЙ МУНОСАБАТИ БИЛАН

КПСС Марказий Комитети ва СССР Олий Совети Президиуми ЧССР Президенти Густав Гусак туғилган кунга етмиш беш йил тўлиши муносабати билан унга табрик телеграммаси йўлладилар.

Сизнинг бутун ҳаётингиз — халқ манфаатларига астойдил хизмат қилиш, марксизм-ленинизм ғояларига қатъиян содиқлик намунасидир, дейилади мактубда. Совет кишилари Сизнинг сиймонгизда коммунистлар шонли авлодининг шундай бир намояндасини шарафламоқдаларки, мана шу коммунистлар фашизмга қарши фидокорона кураш олиб бордилар, янги Чехословакия сарчашмаларида турдилар, ўзларининг бутун кучини социализм идеалларини қарор топтиришга бағишладилар ва ҳамон бағишламоқдалар.

Ўзингизнинг катта назарий ва сиёсий фаолиятингиз туфайли, дейилади телеграммада, Сиз халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатида муносиб обрў-эътиборга сазовор бўлдингиз. Партияларимизнинг қалин баҳамжиҳат ҳаракатини, Совет Иттифоқи билан Чехословакия халқлари ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантириш ҳамда мустаҳкамлаш учун Сиз қилган ишларга алоҳида туйғу билан муносиб баҳо берамиз.

* * *

СССР Олий Совети Президиуми ЧССР билан Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги қардошларча дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантиришдаги хизматлари, тинчлик ва социализмни мустаҳкамлаш ишига шахсан катта ҳисса қўшганлиги ҳамда туғилган кунига етмиш беш йил тўлиши муносабати билан Густав Гусакни Ленин ордени билан мукофотлади.

(ТАСС).

Область партия комитети пленуми

НУКУС, 9 январь. (ЎзТАГ). Қорақалпоғистон область партия комитетининг бугун бўлиб ўтган пленумида область партия комитети бюросининг қайта қуришнинг янги босқичи — жамият ҳаётини демократиялаш ва туб иқтисодий ислоҳот бош йўналишларини таъминлаш борасида олиб бораётган ишлари тўғрисидаги ҳисоботи муҳокама қилинди. Область партия комитетининг биринчи секретари К. С. Саликов доклад қилди.

Пленумда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров нутқ сўзлади.

БЎШАБ ҚОЛАЁТГАН МАЪМУРИЙ БИНОЛАРДАН БИРИНЧИ НАВБАТДА СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ЭҲТИЁЖЛАРИ УЧУН ФОЙДАЛАНИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети халқ хўжалигини бошқаришни ўзгартириш тадбирларини амалга ошириш чоғида бўшаб қолаётган маъмурий бинолардан, шунингдек янги қурилаётган бинолардан биринчи навбатда соғлиқни сақлаш эҳтиёжлари учун фойдаланиш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, халқ депутатлари область Советлари ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетига бўшаб қолаётган барча маъмурий биноларни қатъий ҳисобга олиш ва соғлиқни сақлаш органлари билан биргаликда бу бинолардан биринчи навбатда медицина эҳтиёжлари учун фойдаланиш мақсадида уларнинг ҳолатини ҳар томонлама ўрганиб чиқиш, шунингдек янгидан қурилаётган маъмурий биноларни инвентаризациядан ўтказиш ҳамда зарур эҳтиёж бўлмаса ҳам қурилаётган бундай биноларни даволаш-профилактика муассасаларига топшириш вазифаси юклатилди.

Даволаш-профилактика муассасаларини жойлаштириш учун берилаётган биноларда маҳаллий бюджет ва бошқа маблағлар ҳисобига қисқа муддат ичида реконструкция, капитал ремонт ва жорий ремонт ишларини амалга ошириш, уларни зарур инженерлик коммуникациялари билан жиҳозлаш, замонавий асбоб-ускуналар ва инвентар билан комплектлаш кўзда тутилди.

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ — ОММАГА!

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ КЎНГИЛЛИ ФИЗКУЛЬТУРА-СПОРТ ЖАМИЯТИ I СЪЕЗДИДАН

— Янгича иш олиб борилган дастлабки йилда юзлаб кишиларни физкультурага жалб этишга муваффақ бўлинди. Аммо фойдаланилмаётган резервлар ҳали жуда кўп. — Ўзбекистон касаба союзлари кўнгилли физкультура-спорт жамияти (КФСЖ) Жомбой район кенгашига раҳбарлик қилаётган делегат Ҳ. Нуриеванинг бу сўзлари ана шу жамият фаолияти ҳақида ҳисобот докладига эпиграф қилиб олиш мумкин эди. Бу сўзларда мамлакатимиз касаба союзлари халқ саломатлигини тиклаш мақсадида амалга ошираётган физкультура-спорт ҳаракатини қайта қуришнинг бошланғич даври таърифлаб берилган.

Муштарак вазифалар, бир-бирига ўхшаш муаммолар. Шу боисдан ҳам 9 январь куни Тошкентда бўлиб ўтган Ўзбекистон касаба союзлари КФСЖ I съездига Белоруссия, Қозоғистон, Озарбайжон, Молдавия, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон касаба союзлари кўнгилли физкультура-спорт жамиятларининг делегациялари келди. Афғонистон Республикаси физкультура ва спорт давлат комитетининг раиси Ҳасан Ғулом Сахий съезднинг фахрий меҳмони бўлди.

«Физкультура ва спорт турмушга сингиб кетишига, социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этишга фаол ёрдам беришига эришиш лозим». Бу фикр республика кўнгилли физкультура-спорт жамияти раиси И. Эшпардаев доклади ҳамда делегатларнинг нутқларида қайта-қайта таъкидланди.

Съездда дастлабки муваффақиятлар, қизиқарли тажрибалар ҳақида гапирилди. Чунончи, Тўрақўрғон хўжаликлараро спорт клубида кўпгина хўжаликлар, корхоналар, муассасаларнинг ресурслари бирлаштирилган. Республикада 29 та спорт-соғломлаштириш лагери қурилган. Тошкентда эса хўжалик ҳисоби асосида ишлайдиган спорт комбинати тузилди. Қарши «Меҳнат» стадиони, Тошкентдаги Ленин комсомоли номли боғда жойлашган ёзги база, сув спорти саройи аҳолига хизмат қилиш ҳажмини тобора кўпайтирмоқда...

Лекин делегатлар асосий диққат-эътиборни ишларни таҳлил этишга, амалий танқидга қаратдилар. Стадионларнинг 87 проценти, сув ҳавзаларининг ярмидан кўпроғи, спорт майдончаларининг учдан бир қисми касаба союзларининг тасарруфидадир. Аммо улардан ёмон фойдаланиляпти, спорт базалари жуда секинлик билан кенгайтирилмоқда. Чунончи, Андижон областида физкультура ва спортни ривожлантиришга кўп маблағ сарфланмоқда-ю, бироқ спорт иншоотлари сони камайиб кетмоқда, қолган стадионларга эса кўпчилик одамлар томошабин сифатида келмоқдалар. Кўп жойларда ишларга баҳо беришга «ялпи ёндашув»дан воз кечилгани йўқ. Ҳолбуки, рақамлар ҳам унчалик қувончли эмас, машғулотларнинг характери, уларнинг мазмуни ҳам қониқтирмайди. Физкультурани ўзларини реклама қилиш воситаси, деб ҳисоблаётган амалдорлар физкультура ҳаракатига зарар етказмоқдалар. Физкультура ҳаракатида оммавийликнинг йўқлиги, маҳоратнинг пастлиги кўпинча чемпионлар «орқасида» яшириниб қолмоқда.

Саломатлик, касалликнинг камайиши, меҳнат унумдорлигининг ўсиши ишга баҳо беришнинг асосий мезони бўлиши лозим. Ҳисоботларга қараганда, 700 минг киши ишлаб чиқариш гимнастикаси билан шуғулланади. Бу эса иш билан банд бўлганлар ва студентларнинг атиги 11 процентини ташкил этади. Бу миқдор мамлакатдаги ўртача кўрсаткичдан уч баравар камдир! Ҳисоботларга қараганда, соғломлаштириш группаларида 297 минг киши — хизмат қилинадиган контингентнинг 5 процентидан камроғи шуғулланмоқда. 12 минг корхона ва ташкилотда физкультура коллективлари йўқ.

Физкультура коллективлари ва спорт клубларини бирлаштириш фойдали бўлур эди. Улар базаларни ижарага олиш ва қуришда, машқларни, соғломлаштириш группалари машғулотларини ўтказишда кооперация асосида иш олиб боришлари мумкин бўлур эди. Бу ўринда министрликлар ва идоралар ҳузуридаги физкультура-соғломлаштириш клублари етакчи роль ўйнашлари лозим. Аммо улар ҳозирча бу вазифани уддалай олмаяпти. Маҳаллий саноат министрлигида, Қурилиш министрлигида, Енгил саноат министрлигида, темир йўл бошқармасида аҳвол ана шундай. Республика, область, шаҳар, район кўнгилли физкультура-спорт жамиятлари эса манфаатдор ташкилотлар куч-ғайратларини дуруст мувофиқлаштирмаётирлар.

Республикада спорт базаси сусткашлик билан ривожлантирилмоқда, бори ҳам кўп жойларда ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Бу эса, жумладан, аҳолига тўловли хизматларни кенгайтиришга тўсқинлик қилмоқда. Кўнгилли физкультура-спорт жамияти фан тавсиянолари ва илғор тренерлар тажрибасини ҳисобга олган ҳолда ҳаракат қилиб, маҳоратни такомиллаштиришда спортчиларга ҳар томонлама ёрдам бериши керак. Ҳозирча касаба союз спортининг бу ишга қўшаётган ҳиссаси унчалик катта эмас: спорт федерацияларининг, спортнинг айрим турлари, шу жумладан олимпиада турлари учун жавоб берадиган бир қанча тренерларнинг ишида уюшқоқлик йўқ.

Съездда кадрлар тайёрлашнинг бориши, соғломлаштириш ва спорт ишларини илмий жиҳатдан таъминлаш, кўнгилли физкультура ва спорт жамияти молиявий аҳволи ҳам таҳлил этилди. «1988—1990 йилларда ва 2000 йилгача бўлган даврда Ўзбекистон касаба союзларида физкультура-соғломлаштириш ва оммавий спорт ишларини ривожлантириш» тармоқ программаси кўриб чиқилди. Делегатлар касаба союзларининг Бутуниттифоқ КФСЖ устави лойиҳасини муҳокама қилар эканлар: «Кооператив клубларнинг типовой устави аниқ белгилаб қўйилсин», «Хотин-қизлар спорти муаммоларига махсус бўлим ажратилсин», «Соғлом турмуш тарзини пропаганда қилишда КФСЖ вазифалари кўзда тутилсин» деган ва бошқа таклифларни киритдилар.

Съездда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов нутқ сўзлади.

Съезд ишида касаба союзлари Бутуниттифоқ кўнгилли физкультура-спорт жамияти раисининг ўринбосари Г. А. Тартигин қатнашди.

КФСЖ раҳбар органлари ҳамда касаба союзлари кўнгилли физкультура-спорт жамияти Бутуниттифоқ съездига делегатлар сайланди.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Советы Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия, совет ва комсомол органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими мудирининг ўринбосари ўртоқ Муҳаммад Ҳамидович Юсуповни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан

«Совет Ўзбекистони» анкетаси

1. СИЗНИНГ КОЛЛЕКТИВИНГИЗДА, ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНГИЗДА ҚАЙТА ҚУРИШ ҚАНДАЙ БОРЯПТИ! УНИНГ ДАСТЛАБКИ БОСҚИЧИ ҚАНДАЙ ЯКУНЛАНДИ!

2. ЯНГИЧА ИШЛАШ ТАЖРИБАЛАРИДАН ҚАЙСИ БИРЛАРИ ДИҚҚАТГА САЗОВОР ВА УНИ ҚАНДАЙ КЕНГ ЁЙСА БЎЛАДИ!

3. СИЗНИНГЧА, ҚАЙТА ҚУРИШГА НИМАЛАР ХАЛАҚИТ БЕРЯПТИ! ҚАЙСИ ИШДА ҲАЛИ ҲАМ ТУРҒУНЛИК ҲУКМ СУРМОҚДА!

Анкета саволларига Чирчиқ трансформатор заводи партия комитети секретари Юрий Сергеевич КУЗНЕЦОВ жавоб беради. Суҳбатдошимиз меҳнат фаолиятини 1965 йили ана шу корхонада оддий ишчиликдан бошлаган. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда Тошкент политехника институтининг Чирчиқдаги филиалини битирган. 1971 йилдан КПСС аъзоси, Чирчиқ шаҳар партия комитети аъзоси, шаҳар Совети депутати.

ҚУЙИ БЎҒИНДАГИ ТУРҒУНЛИК САБАБЛАРИ

—Корхонангиз республикада биринчилар қатори иқтисодий эксперимент шароитида ишлашга ўтган эди. Тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлашга ўтилган ҳозирги даврда эксперимент шароитида партия комитетининг экономикага раҳбарлик борасида тўплаган тажрибалари қўл келаётган бўлса керак!

— Маълумки, хўжалик юритишнинг янгича шароитида асосий кўрсаткич сифатида шартнома мажбуриятларига амал қилишга эътибор кучаяди. Очиғини айтиш керак. Кўрилган қатор ташкилий-техникавий тадбирларимиз бу соҳадаги ишни олға силжитишга етарлича таъсир кўрсатмаяпти. Ўтган йили буюртмачилардан қарийб 2 миллион сўмлик маҳсулот қарздор бўлиб қолдик.

Айрим техник-иқтисодий кўрсаткичлар плани ҳам бажарилмади. Бунинг жиддий сабаблари бор, албатта. Булардан бири планлаштиришда корхона имкониятларини ҳисобга олмасликдир. Жумладан, 1987 йилги маҳсулот ишлаб чиқариш плани ҳам материал-техника таъминоти билан мос келмади. Яъни планда белгиланган маҳсулотни ишлаб чиқаришимиз учун бизга ажратилганидан кўпроқ хом ашё ва материаллар керак эди. Ана шу материаллар ҳам ўз вақтида етказиб берилмади. Шу сабабдан буюртмачилар олдида уялиб қолдик. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш топшириғи ҳам уддаланмади.

Ҳамма айбни бошқаларга қўйвериш ҳам адолатдан эмас. Маъмурият ва партия комитети қанчалик ҳаракат қилмасин ҳали корхонадаги барча имкониятлар ва резервлар ишга солинганий йўқ. Ҳолбуки, ишни икки-уч сменада ташкил этдик. Эски, самарасиз дастгоҳларни чиқариб ташлаб, цехларни кенгайтирдик, маиший-маданий дам олиш хоналарини кўпайтирдик. Бироқ ҳали ҳам мавжуд техника ва механизмлардан фойдаланиш кўнгилдагидек эмас. Айниқса, дастгоҳлар тунги сменаларда тўлиқ ишлатилмаяпти.

Корхонада ишлаб чиқаришни оператив планлаштириш борасида ҳам нуқсонлар бор. Шу сабабли ишлаб чиқариш бир маромда бормаяпти. Яъни йил бошида хотиржамлик, турғунлик вазияти ҳукм сурса, йил охирида «ҳа бўл-ҳа бўл» авжига чиқади.

Бу ҳол билан партия комитети муросасиз курашмоқда. Айниқса, кейинги даврда ишлаб чиқаришга мутасадди бўлган раҳбар кадрлардан қатъий талаб қилина бошланди. Партия комитетининг ҳар бир мажлисида раҳбар кадрларнинг ўз хизмат вазифаси ва партия топшириғини қандай бажараётганлиги ҳақидаги ҳисоботи тингланмоқда. Кейинги икки йил мобайнида партकомда йигирма киши ҳисоб берди. Ишни яхши ташкил эта олмаганликлари учун уларнинг айримлари партиявий жазо ҳам олишди.

Янги иқтисодий шароитда ишлашга ўтиш жараёнида партия ташкилоти давлат план топшириқларини муваффақиятли бажаришга қаратилган қатор ташкилий-тарбиявий ишларни амалга оширди. Аввало барча бўғинлардаги раҳбар кадрлар ва уларнинг резервлари ошкора тарзда сайлаб қўйилди. Жумладан, 1987 йил мобайнида 38 мастер ва қарийб барча бригада бошлиқлари ишчи йиғилишларида сайлаб қўйилди. Партия комитети ишлаб чиққан беш йилликка мўлжалланган «Кадрлар» комплекси программасида кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашда ошкоралик, демократияга қатъий амал қилиш назарда тутилган. Кадрлар резервини тарбиялашга ҳам эътибор кучайтирилди. Уларни малака ошириш учун турдош корхоналарга юборяпмиз.

Ҳозир корхонада меҳнат коллективлари кенгашлари ўз фаолиятини бошлади. Эндиликда заводни ишчилар томонидан сайлаб қўйилган ана шу кенгаш аъзолари бошқарадилар.

— Кейинги икки йил мобайнида экономикага раҳбарлик масаласи корхонанинг умумий партия йиғилишида тўрт марта, партия комитети мажлисида йигирма марта муҳокама қилинди. Бу йиғилишларда ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун қатор-қатор қарор ва тадбирлар белгиланди. Аммо заводдаги бугунги ҳолат партия комитети ушбу қарорлар ижросини бўш назорат қилаётганлигини билдирмайдими!

— Очиғини айтсам, биз кўпроқ хўжалик масалаларига берилиб кетамиз. Баъзан партия комитети мажлиси директор қошидаги ишлаб чиқариш кенгашига ўхшаб кетади. Шу боисдан ҳам мажлисларимизда қабул қилинган қарорлар аввалгисини такрорлайверади. Уларнинг ижроси эса етарли назорат қилинмайди.

Умуман хўжалик иши билан партиявий иш орасидаги фарқни топиш қийин. Менимча бу ишларни иккига ажратмаслик керак. Партия ташкилоти ҳар қандай хўжалик ишини муҳокама қилар экан, масалага кенгроқ ёндашиши, тор маҳкамачилик кайфиятига берилмаслиги муҳим. Партия ташкилоти — сиёсий раҳбарлик органи. У ҳар бир масалага унинг социал-сиёсий томонларини эътиборга олган ҳолда қараши зарур. Бизда кўп ҳолларда масалага мана шу тақлидда ёндашиш етишмайди.

Яқинда партия комитети ўзининг қайта қуриш ишига қандай раҳбарлик қилаётгани ҳақида коммунистлар олдида ҳисоб берди. Унда ҳозир эътироф этилаётган камчиликлар баралла юзимизга айтилди. Ҳақиқатан ҳам хўжалик ҳисобини идеологик жиҳатдан мустаҳкамлаш вазифасига етарли эътибор бермадик. Сиёсий ва иқтисодий ўқувлар, лекция ва суҳбатларнинг таъсирчанлиги сезилмади. Коммунистларнинг ўз устида мустақил ишлашлари, сиёсий билимларини қандай ошираётганликлари билан қизиқмадик. Биргина мисол: партия комитети кутубхонасига аъзо бўлган 135 китобхоннинг атиги 35 нафари коммунист экан, холос. Корхонада эса 486 КПСС аъзоси ва 8 партия аъзолигига кандидат меҳнат қилади. Юқоридаги мисолдан партия аъзолари шундоқ ҳам билимдон деган хулоса чиқариш керак эмас. 35 коммунистнинг ҳам кўпчилиги пропагандистлар. Улар машғулотларга тайёргарлик кўришда марксизм-ленинизм асослари, партия ҳужжатларини ўрганишга мажбур. Қолганлар-чи? Улар партия тарихини ўрганишга, ўзларининг сиёсий ва маънавий дунёқарашларини кенгайтиришга нима учун қизиқмайдилар? Ана шу ҳолнинг ўзи партия комитети сиёсий-тарбиявий ишларни қай тариқа ташкил этганлигини кўрсатиб турибди.

Партия комитети ҳисобот бераётганда шундай анализ тилга олинди. Ҳисобот даврида партकомда муҳокама қилинган масалаларнинг 40 проценти хўжалик ишларига, 40 проценти ташкилий ишларга ва 20 проценти эса идеология ишларига таллуқли экан. Бу ҳам биз идеология ишидан анча йироқлашиб кетганимизни кўрсатади.

Жадаллаштириш ва қайта қуриш талабларини бажаришда партия қуйи бўғинлари ҳаракатлантирувчи куч бўлиши керак. Афсуски, биз бунга ҳали эриша олганимиз йўқ. Ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида бу айниқса яққол намоён бўлди. Нотиқлар партия комитети қуйи ташкилотлар жанговарлигини оширишга етарли эътибор бермаётганлигини таъкидлашди. Бир неча цех партия бюросининг иши қониқарсиз деб топилди. Масъулиятсизлиги, партиявий ишни ўз ҳолига ташлаб қўйганлиги учун цех партия ташкилоти секретарлари У. Ерматов, Т. Макареевич, Б. Аджигапаров, В. Риваларга коммунистлар ишонч билдиришмади. Бир қарашда уларга нисбатан тўғри ва принципиал йўл тутилган кўринади. Аммо бу принципиалликни охирига етказиш ҳам керак-да. Партия топшириғини бажаришга масъулиятсизлик билан ёндашган ана шу коммунистлардан нима учун қаттиқроқ талаб қилинмайди? Уларни аттестациядан ўтказиш вақтида комиссия ана шундай хулосага келди. В. Рива, Б. Аджигапаров аттестациядан ўтмади. Уларнинг шахсий иши яқинда партия йиғилишида кўриб чиқилади.

— Партия қуйи бўғинлари жанговарлигини ошириш учун, сизнингча, нималар қилиш керак! Бу ишга нималар халақит беряпти!

— Партия ишини қайта қуриш борасидаги тадбирлар қуйи бўғинларга жуда секин етиб боряпти. Бунинг турли сабаблари бор. Албатта, энг аввало қуйи ташкилотлардаги турғунликка партия комитетлари айбдор. Раҳбарлик бўш жойда иш олға силжимайди. Бу борада ҳисобот пайтида ҳам партия комитети адресига ўринли танқидий фикрлар айтилди. Лекин масаланинг бошқа томони ҳам бор. Менимча, сайланма органлардаги коммунист билан ишлаш савиясини янада кўтариш керак. Тажрибадан маълум. Деярли барча район, шаҳар партия комитетлари бошланғич партия ташкилотлари секретарлари билан мунтазам шуғулланади. Бироқ цех партия ташкилоти секретарлари, партия группалари ташкилотчилари эътибордан четда қолади. Улар учун ҳам ана шундай машғулотлар ўтказилса, тажриба алмашиш имкониятлари яратилса айни муддао бўларди. Ҳолбуки, одатда бу лавозимга сайланган коммунистлар партия ишида етарли тажрибага эга бўлмайдилар.

Яқинда биз партия комитети аъзоси, слесарь И. Ролдугиннинг ҳисоботини эшитиб, унинг партия топшириғини яхши бажара олмаётганини эътироф этдик. Шунда Ролдугин «Мен бу вазифага биринчи бор сайланишим. Партия ишидан бош тортаётганим йўқ. Уни қандай бажариш кераклигини билмайман, холос. Бу соҳага тааллуқли бирор қўлланма ёки кўрсатма борми?» деб сўради. Ана шунда мен ўз камчилигимни тушундим ва ақлим етганича партия комитети аъзоларининг вазифалари, уларни бажариш йўл-йўриқлари қайд этилган қўлланма тайёрладим. Илгари шаҳар партия комитети бошланғич, цех партия ташкилотлари секретарлари, ҳатто партия группалари ташкилотчилари учун ҳам кўпгина зарур қўлланмалар, эсдалик дафтарчалари чиқарар, уларни марказий нашриётларда чиқадиган «Книжка партийного активиста», «Спутник партгруппорга» кабы зарур китобчалар билан таъминларди. Шаҳар партия комитети бу ишга ҳозир негадир қунт қилмаяпти. Менимча партия ходими, активисти учун зарур бўлган қўлланмаларни республикамизда ҳам кўпроқ нашр этишни йўлга қўйиш керак.

Умуман шаҳар партия комитети янги сайланган цех партия ташкилоти секретарлари ва партия группалари етакчилари билан машғулотлар ўтказиш учун махсус программа ишлаб чиқса, уларнинг партиявий ишда малакасини оширишга жиддий эътибор берса мақсадга мувофиқ бўлар эди. Комсомолда ҳам сайланма активни ўқитишни йўлга қўйиш зарур. Ана шунда қуйи ташкилотларнинг ишидаги пассивликка, турғунликка барҳам берилади. Партия ташкилоти актив бўлган жойда эса жамоат ташкилотларининг ҳам роли кучайиб бораверади.

Яна бир муаммо. Тўла хўжалик ҳисобида ишлаш шароитида ҳар бир кишининг ишлаб чиқаришдаги иштироки қатъий контрол қилинади. Шу муносабат билан корхона меҳнат коллективи кенгаши ҳақидаги муваққат қўлланмада кенгаш аъзоси ўз ваколатини бажараётган пайтда давлат топшириғини бажаряпти, деб ҳисоблаб, унинг асосий иш жойидаги маошини сақлаб қолиш назарда тутилган. Халқ депутатлари, халқ назоратчилари ҳам шундай ҳуқуқга эгадирлар. Лекин сайланма партия активи бундан истисно. Тўғри, партия йиғилишларини иш вақтида ўтказмаслик керак. Биз шундай қиляпмиз ҳам. Бироқ йиғилишларга масала тайёрлашда партия активи иштирок этади ва бу иш вақтида бажариладику. Хўжалик ҳисоби шароитида эса коммунист партия топшириғини бажараётган даврда унинг иш ҳақини сақлаб қолиш кўзда тутилмаган. Бу масалани пухта ўйлаб кўриш лозим.

Қайта қуришнинг биринчи босқичи якунлари партия ташкилотимиз ишидаги ютуқ ва камчиликларни конкрет таҳлил қилиб чиқиш имконини берди. Эндиликда партия комитети ўз фаолиятида кўпроқ ошкораликка, партиявий принципиалликка, ижрони назорат қилишга эътибор беряпти. Ҳисобот йиғилишларида коммунистлар томонидан билдирилган танқидий мулоҳазалар умумлаштирилиб, ўрганилмоқда. Кейинги фаолиятимизда ана шу қимматли таклиф ва истакларни эътиборга оламиз.

Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси арафасида партиявий иш савиясини юқори кўтариш лозим. Бу вазифани қуйи бўғинлар жанговарлигини, коммунистлар активлигини оширишдан бошлаш муҳим. Зеро, партиянинг қуйи бўғинлари қайта қуриш ва жадаллаштириш фронтининг энг олдинги сафларида турибдилар.

Суҳбатни А. РАҲИМБЕРДИЕВ олиб борди.

ДУНЁ ОВОЗИ

ҚАЙТА ҚУРИШ ПОЛЯКЛАРНИ ҚОЙИЛ ҚОЛДИРМОҚДА

— Қайта қуриш полякларни қойил қолдирмоқда, сизлардаги ўзгартишлар мени қойил қолдирмоқда, улар бутун дунёни қойил қолдирмоқда — Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР сейми вице-маршали Мечислав Раковский 8 январь куни Кремлда А. А. Громико қабули вақтида бўлган суҳбатда ана шу фикрни айтди.

Меҳмон ўз фикрини давом эттириб, қайта қуриш коммунистик ва ишчилар ҳаракатига, барча социалистик мамлакатларга, умуман бутун дунёга жуда катта таъсир ўтказмоқда, чунки қайта қуриш фақат Совет Иттифоқидаги ички ўзгаришларга тааллуқли бўлмай, айни вақтда халқаро муносабатларда халқлар учун қулай бўлган йўналишдаги ўзгаришларга ҳам тааллуқлидир, деб таъкидлади.

У Совет Иттифоқига келгунга қадар СССРда қайта қуриш тўғрисидаги китобини деярли ёзиб тугаллаган эди. Ўз асари учун материалларни бизнинг матбуотимиздан олди. Дунёдаги кўп кишилар каби у ҳам совет матбуотида муаммолар дадиллик билан ўртага қўйилаётганлигидан, бу даврда Советлар мамлакатида жуда кўп истеъдодли кишилар намоён бўлаётганидан ҳайратланиб гапирди.

Бироқ у ўз китобининг анчагина қисмини қайтадан ёзиб чиқишига тўғри келади, чунки Совет Иттифоқида бўлганидан ва Москвадаги суҳбатлардан кейин у қайта қуриш муаммоларини чуқурроқ англаб етди.

СССРдаги қайта қуриш тўғрисида Польшада ҳамма: фақат расмий йиғилишлардагина эмас, шу билан бирга ишчилар орасида ҳам, деҳқонлар йиғинларида ҳам, дўстларнинг одатдаги учрашувларида ва ҳатто оила даврасида ҳам гапиришади. Совет давлатига қизиқиш мислсиздир. Совет Иттифоқи лагеримизда социализмнинг асосий кучи бўлиб қолаётганлигини ва бутун дунёда жуда катта роль ўйнаётганлигини поляклар яхши тушунадилар.

Польша демократик кучларининг сўнгги қирқ йилдан кўпроқ вақт ичидаги энг катта ютуғи шундан иборатки, деди юқори мартабали меҳмон, бизнинг шарқий чегараларимизда энди ташвиш чироқлари ёнмаяпти. Бу эса Польша учун мутлақо янги вазият бўлиб, бундай вазият илгари кўп асрлар давомида бўлмаган эди.

А. А. Громико бу мулоҳазалар ўзи иштирок этган ўтмишдаги бир воқеани эсга солганлигини айтди. Хусусан, Польша фашизмдан озод қилингандан кейин бу давлат қандай бўлиши керак, деган масала кўндаланг турарди. Ўша вақтда Совет Иттифоқи: Польша Советларга дўст мамлакат бўлиши керак, деб қатъий бир фикрни айтди. Ғарбдаги иттифоқчилар берган жавоб бундай бўлди: Польша урушдан олдин қандай давлат бўлган бўлса, шундай давлат бўлиб қолиши керак, аслида капиталистик давлатлар изидан бориши лозим.

Иттифоқчиларнинг ҳамма конференцияларида Польша масаласи юзасидан қаттиқ жанглар давом этди. Айниқса Потсдамда бу кураш кескин тус олди. Баъзан столни бир муштлаб, эшикни қаттиқ ёпиб чиқиб кетадиган пайт келганга ўхшарди. Бироқ совет делегацияси сабр-бардошли бўлди, буни темир бардош, деб аташ мумкин. Бу гап, аввало, Сталинга тааллуқлидир. Сталин Польша Совет Иттифоқига дўст социалистик давлат бўлиши учун, Ғарб блокига тиркама бўлмаслиги учун шер каби олишди. Бу ишда муваффақиятга эришди. Пировард натижада Совет Иттифоқи азм қилган қарор қабул қилинди.

Шундан сўнг совет делегацияси енгил нафас олди. Довонга чиқиб, олдиларидаги гўзал истиқболни ва янада эркинроқ йўлни кўрган альпинистлар ўзларини ана шундай ҳис этсалар керак.

А. А. Громико урушдан кейинги Европа чегараларининг дахлсизлиги принципига алоҳида тўхталиб ўтди. Польша чегараларини қайта кўриб чиқиш масаласини ўртага қўяётган Ғарбдаги кучлар ва доиралар (афсуски, баъзи жойларда ана шундай кучлар ҳали ҳам бор) бу ишни ақл-фаросат билан қилмаяптилар. Ҳозирги давр чегаралари дахлсизлиги принципини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган ва ҳозирги куннинг реалликларига ҳам, Европанинг келажагига ҳам мутлақо дахли бўлмаган ҳар қандай концепцияларни рад этаётган Польша раҳбариятининг йўлини ҳар томонлама қўллаб-қувватласа арзийди.

Социалистик Польша — поляк халқининг буюк ютуғи, айтиш мумкинки, бу халқ ўз мамлакати ҳозирги давлатини ривожлантиришнинг бирдан-бир йўли, деб ҳисоблаётган ва қатъий ҳимоя қилаётган энг муқаддас ютуғидир.

Совет кишилари ҳозирги Польшанинг қийинчиликларидан, унинг ўзи танлаб олган бош йўлдан ривожланишига тўсқинлик қилаётган кучлардан хабардордирлар.

Шу билан бирга, биз Польшада социализм ўзининг ҳаётий кучини исботлаганини ҳам биламиз. Польша халқи мамлакат олдида турган муаммоларни ҳал этиш, ташқаридан бўлаётган социализмга қарши душманлик таъсирини тугатиш усулларини топишига ишонамиз.

Совет Иттифоқи мавжудлигининг ўзи социалистик Польшага жуда катта ёрдамдир. Совет Иттифоқининг ҳозирги вазиятда қандай ҳаракат қилиш ҳақида ўз фикрлари ёки рецептларини Польша раҳбариятига ўтказиш муддаоси йўқ. Расмий совет баёнотларида бу ҳақда кўп марта айтилган. Бироқ барча йўналишларда, биринчи навбатда экономика соҳасида муносабатларимизни ривожлантиришга, бу муносабатларни мустаҳкамлаш ва бойитишга биз доим тайёрмиз. Партия ва парламент йўли билан бир-биримизга делегациялар юборишимиз фаол тус олганлиги яхши. Мамлакатларимиз ёшлари ўртасидаги, турли жамоат ташкилотлари ўртасидаги алоқаларни, шу жумладан норасмий алоқаларни кенгроқ ишга солиш керак. Умуман, агар география харитасига назар солинадиган бўлса, шуни дадил айтиш мумкинки, Совет Иттифоқи билан Польшага фақат дўстона яхши қўшничилик муносабатларида бўлишни тақдирнинг ўзи тақозо этган.

Бундай муносабатлар эса мавжуд. КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев билан ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Войцех Ярузельский ўртасидаги, мамлакатларимиз раҳбарлари ўртасидаги мустаҳкам алоқалар бу муносабатларга доимий омил бахш этмоқда.

Совет — Польша дўстлиги ўтган уруш йилларида биргаликда олиб борилган курашда жангчиларимиз қони билан мустаҳкамланган. Бу курашнинг натижалари ҳаммага яхши маълум. Бу кураш ҳозир ҳам тинчлик учун, ядровий қуролсизланиш учун, шу мақсадда янги битимларга эришиш учун давом этмоқда.

Суҳбат Совет Иттифоқи раҳбарияти билан Польша Халқ Республикаси раҳбарияти ўртасидаги муносабатларга хос бўлган самимий, дўстона вазиятда ўтди.

ТАСС.

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

БОНН. 1988 йил қуролсизланиш йўлида янги қадамлар қўйиш йили, Умумевропа хонадонини қуриш йили бўлиши лозим, ГФР коммунистлари эса бу жараёнга ўз ҳиссаларини қўшишлари керак. Бонннда маҳаллий ва чет эл журналистлари билан учрашган Германия Компартиясининг раиси Герберт Мис шу ҳақда гапирди.

Бизнинг қуролсизланиш, кескинликни юмшатиш ва ҳамкорлик жараёнини ривожлантиришга қўшадиган ҳиссамиз, энг аввало, шундан иборат бўладики, биз урушга қарши ҳаракатни мустаҳкамлаш мақсадида ўз куч-ғайратларимизни оширамиз, деди Г. Мис. Ғарбий Германия коммунистларининг куч-ғайратлари, ядровий қуролсизланиш йўлида янги қадам қўйиш ҳақидаги талаблар билан бир қаторда, ГФР ҳарбий бюджетини қисқартириш, унинг ҳарбий саноатини аста-секин тинч ишлаб чиқаришга ўтказиш ҳамда социалистик мамлакатлар билан ўзаро манфаатли иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилади.

Янги йилда Германия Компартияси фаолиятининг яна бир муҳим йўналиши тобора авж олиб бораётган ишсизликка қарши курашдан иборат бўлади, деб таъкидлади Г. Мис.

ГАВАНА. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Америка давлатлари ташкилоти, Контадора группаси ва уни қўллаб-қувватлаш группаси вакилларидан, шунингдек Марказий Америкадаги беш давлат намояндаларидан иборат Гватемала битими бажарилишини кузатиш ва контрол қилиш халқаро комиссияси Гватемалага инспекция ўтказиш учун сафар қилди. Пренса Латина агентлигининг хабар қилишича, ана шу мамлакатдаги бир қанча сиёсий партиялар ва касаба союз бирлашмаларининг намояндалари комиссия аъзолари билан учрашувларда ҳукумат билан қўзғалончи ташкилотлар ўртасида сиёсий мулоқотни қайтадан тиклаш зарурлигини айтдилар. Улар мамлакатда ҳарбий можаро тўхтатилмас экан, Гватемала битими тегишлича ривожлана олмайди, деб таъкидладилар.

(ТАСС).

ФАКТ ВА ШАРҲ

Сахийликни қаранг...

Ахборот агентликлари: Халқаро валюта фонди (ХВФ) ривожланаётган қашшоқ мамлакатларга, биринчи навбатда Африка мамлакатларига ёрдам бериш учун 8,4 миллиард доллар ажратди, деган хабарни бутун дунёга тарқатдилар.

Африкадаги кўпчилик мамлакатларнинг иқтисодий аҳволи «ҳақиқатан ҳам фожиали». Африкадаги Саҳрои Кабирдан жанубда жойлашган 27 мамлакатда сўнгги йилларда мислсиз қурғоқчилик бўлмоқда. Бу офат ана шу мамлакатлар экономикаси учун фалокатли бўлди. 160 миллион африкалик очликда яшамоқда.

Қурғоқчилик Африка бошига тушган оғир кулфат бўлганлиги равшан. Аммо бутун бир қитъадаги иқтисодий аҳволнинг ҳозир фалокатли даражада бўлишига ана шу қурғоқчилик бирдан-бир сабаб эмас. Бунинг асосий сабаби шундаки, Африканинг экономикаси қолоқлигича қолмоқда, қитъа қишлоқ хўжалигида — экономиканинг асосий тармоғида монокультура ҳукмронлиги иқтисодий аҳволни тағин ҳам қийинлаштирмоқда. Бу эса мустамлакачилар қитъада асрлар давомида ҳукмронлик қилиб келганлиги оқибатидир.

Бироқ аҳволнинг бутун фожиалиги шундаки, Ғарб, аввалгидек, ҳозир ҳам Африка мамлакатларини ҳаёсизлик билан таламоқда. Лекин ҳозир янги шаклларда ва янги асосда таламоқда. Эндиликда Африкани халқаро молия капитали ва транснационал корпорациялар таламоқда.

АҚШ контроллиги остидаги халқаро валюта фонди асосий роль ўйнаётган Ғарб кредит-молия ташкилотлари Африка мамлакатларига оғир шартлар билан кредит ва қарз бериш шартларини ўтказмоқда, натижада қарз сиртмоғи йилдан-йилга қаттиқроқ тортилмоқда. Бу мамлакатларнинг қарзи ҳозирги вақтда 250 миллиард долларга етди. Чунончи, қора Африка мамлакатлари қарзларини ва унинг процентларини тўлаш ҳисобига Ғарбдаги банклар ва корпорацияларга ҳар йили 9—10 миллиард доллар тўлашлари лозим. Оддий ҳисоб-китоблар шуни кўрсатмоқдаки, ҳар бир Африкаликнинг ўртача йиллик даромади кўпинча 100 доллардан ошмаган бир пайтда у Ғарбдаги «саховатпешалари»дан 500 доллар қарздор бўлиб қолмоқда.

Ғарбдаги монополиялар ва корпорациялар Африка мамлакатларига «ёрдам» деб кредит ва қарзлар бериб, Африкадан унинг экономикасига сарфлаганига нисбатан икки баравар кўп фойда олмоқдалар.

Транснационал корпорациялар Африка мамлакатлари валюта тушумлари асосий манбаи ҳисобланган минерал хом ашёни сотишнинг деярли 90 процентини ўзлари контрол қилиб, экспорт ва импорт нархларини ўзгартириш йўли билан ҳар йили Африка мамлакатлари ташқи савдосидан тушадиган миллиардлаб долларни ўзлари учун қайириб олмоқдалар.

Ғарбдаги оммавий ахборот воситалари ривожланаётган мамлакатларнинг бир триллион доллардан ортиб кетган ташқи қарзи юкини енгиллатиш учун, ниҳоят, капиталистик Ғарб бу мамлакатларга эътиборни қаратди, деб оғиз кўпиртирмоқда.

Бунда дарҳол ана шу рақамларни қиёслагинг келади: 8 миллиард ёрдам билан 1 триллион қарзни қиёслашнинг ўзи қийин. «Бой Шимол» билан «Қашшоқ Жануб» ўртасидаги муносабатларда ишларнинг реал аҳволи ана шундай. Шу тариқа, Ғарбнинг Африка мамлакатларига «ҳиммат» шиори остидаги «ёрдами» аслида уларни ўмаришга айланмоқда. Ривожланаётган мамлакатларнинг социал-иқтисодий ривожланиши муаммоларини майда-чуйда садақалар билан ҳал этиб бўлмайди.

Борис ФЕДОРОВ.
(ТАСС).

ЭНГ ҚАТТИҚ ҚИШ

САН-ФРАНЦИСКО. Мамлакатнинг марказий ва жанубий штатларида яшайдиган миллионлаб американиклар ҳозир қор билан «жанг» қилишга мажбур бўлмоқдалар. Бу ерга Арктика бўронлари қаттиқ совуқ, муз ва ажал келтирди. Сўнгги ҳафтадагина об-ҳавонинг ноқулай келиши 33 кишининг ёстиғини қуритди. Одатда ҳамиша иссиқ бўладиган районлардаги аҳоли пунктлари айниқса оғир аҳволда қолди. Бу йилги қиш сўнгги уч йил ичидаги энг қаттиқ қишдир, дейишмоқда синоптиклар.

(ТАСС).

МУҲИМ ҚЎЛЛАНМА

Китоблар оламида

КПСС XXVII съезди қарорлари ва кейинги даврдаги муҳим партия ҳужжатларида совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялаш, жумладан, илмий-атеистик тарбия соҳасидаги ишларнинг самарадорлигини ошириш, тарбиявий ишни социалистик қурилишнинг амалий масалалари билан боғлаш энг муҳим вазифалардан биридир, деб таъкидланади.

Бу вазифани амалга оширишда, аввало, унга илмий ёндашиш, илмий қўлланмалар, адабиётларни тайёрлаш ва нашр қилиш ғоят муҳимлиги ўз-ўзидан равшандир. Илмий-атеистик тарбияга дифференцив ёндашиш ислом дини тарихан тарқалган регионларда ислом танқидига оид махсус адабиёт ва қўлланмаларни, шу жумладан, олий ўқув юртларида «Илмий атеизм» курсини ўқитишда ислом сарқитларининг яшовчанлиги билан боғлиқ бўлган хусусиятларни эътиборга олишни тақозо қилади. Шунинг учун бу курсни ўрганиш жараёнида студентларга умумиттифоқ миқёсида нашр этилган «Илмий атеизм» дарслиги билан бир қаторда, ислом танқиди билан боғлиқ материаллар кенг ўрин эгаллаган ўқув қўлланмага зарурат доимо сезилиб келди.

А. Абдусамедовнинг 1987 йилда («Ўқитувчи» нашриёти) босилиб чиққан «Илмий атеизм» китоби олий мактабларда «Илмий атеизм» курсини ўрганишда муҳим аҳамиятга эгадир. Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги бу китобни ана шундай ўқув қўлланма сифатида тавсия этган. Қўлланмада олий мактаблардаги «Илмий атеизм» курсини кейинги йилларда такомиллаштирилган программаси асосида тайёрланган, унда ҳозиргача бу курс бўйича дарслик ва қўлланма яратиш соҳасида тўпланган тажрибани умумлаштиришга ҳаракат қилинган. Китобнинг бошида «Автордан» деб берилган муқаддимада бу асарни тайёрлашда кенг фойдаланилган дарслик, қўлланма ва тадқиқотлар кўрсатиб ўтилган.

Қўлланма 4 бўлимга бўлинган 17 бобдан иборат. 1 бобда илмий атеизм предмети ёритилган. 1-бўлимга кирган тўртта бобда динни ижтимоий ҳодиса сифатида таърифлаш билан боғлиқ бўлган илмий атеизмнинг назарий масалалари, 11-бўлимга кирган тўртта бобда ислом таълимотининг асослари ва социал моҳияти, III-бўлимга кирган тўртта бобда социалистик жамиятида атеизм ва дин проблемалари ёритилган.

Умумий тарзда олинганда, китобда берилган материал олий мактаб студентларига «Илмий атеизм» курсини ўрганиш жараёнида маълум системага солинган билимни бера олади ва шунинг учун ҳам уни қўлланма сифатида зарур ва фойдали дейиш мумкин. Қўлланмага ҳозирги куннинг муҳим проблемаларидан бири бўлган ислом ва ҳозирги замондаги сиёсий ва идеологик кураш масаласининг алоҳида бобда берилиши (9-боб), ўтмишдаги атеизм ва хурфикрликни ёритишда (11-боб) Ўрта Осиё буюк мутафаккирларининг прогрессив ғояларига оид материалларнинг киритилгани, айниқса муҳимдир.

Асарни умуман ижобий баҳолаш, унинг олий мактаб студентлари, ўқитувчилари учун ғоят зарур ҳамда фойдали эканини таъкидлаш билан бир қаторда ундаги айрим нуқсон ва камчиликларни ҳам кўрсатиб ўтиш керак. Фикримизча, агар китобни нашр этишда редакцион коллегия тузилиб ёки махсус илмий редактор белгиланганда, мавжуд камчиликлар жиддий камайган бўлар эди.

Китобда ҳозирги замон дин кризиси, унинг сабаблари ва хусусиятлари, ислом динининг сиёсий активлашуви, хорижий Шарқ мамлакатларидаги ижтимоий-сиёсий ҳаракатларда унинг ўрни ва роли, социалистик жамиятда исломнинг халқ турмуши ва анъаналарига сингиб кетган таъсири ва бу соҳада атеистик иш олиб боришнинг хусусиятлари каби масалалар ё умуман ёритилмаган, ё жуда қисқа изоҳлар билан чекланиб ўтилган, холос. Китобни бу масалаларга оид материаллар билан тўлдириш ғоят муҳимдир, чунки бугунги студент эртага борган иш жойида актив пропагандист сифатида иш олиб бориши ҳозирги куннинг муҳим талабидир.

Китоб муқаддимасида фойдаланилган дарслик ва асарлар тилга олинган бўлсада, айрим ўринларда автор кенг фойдаланган жойларда ана шу асарларнинг бетлари иловада кўрсатилиб ва лозим бўлган изоҳлар бериб борилганда яна ҳам яхши бўлар эди. Бу фақат қўлланма авторининг бошқа авторларга, улар берган илмий хулосаларга ҳурмат билан қараш аломати сифатидагина эмас, шунингдек, китобхоннинг керак бўлган масала бўйича кенгроқ ва батафсилроқ материални осонроқ топа олиши ва ундан фойдаланиши учун ҳам керак.

Юқорида таъкидлаб ўтилганидек, илмий таҳрирга эътибор берилмагани натижасида китобда терминлар ва ибораларда, хусусан ислом таълимоти билан боғлиқ терминларда кўп хато ва ноаниқликлар учрайди.

Китобдаги камчиликлар умуман олганда жузъий характерда бўлиб, унинг нашр этилиши олий мактабларда илмий атеизм курсини ўқитишда катта ижобий аҳамиятга эга.

М. УСМОНОВ,
фалсафа фанлари доктори.
А. СОЛИЕВ,
атеист лектор.

Техника ремонти қандай бормоқда?

Баҳорги экиш ишларининг муваффақияти кўп жиҳатдан техника ўз вақтида пухта тахт қилиб қўйилишига боғлиқ. Вазифа ҳар бир хўжаликда мукам бригадалар ва звенолар ташкил этиб, устахоналарнинг тўла қувват билан ишлашини таъминлашдан, машиналарни ремонт қилишнинг илғор методлари ва технологияларини жорий этишдан иборат.

(КПСС Марказий Комитетининг агросаноат комплекси барча меҳнат коллективларига Мактубидан)

Мусобақа асосида

◆ Наманган районидаги Охунбобоев номли колхоз аъзолари бу йилги «оқ олтин» мавсумига пухта тараддуд кўришмоқда. Хўжаликда техникани тезу соз ремонтдан чиқариш учун социалистик мусобақа қизитиб юборилди. Бунда 46 йилдан буён колхознинг техника ремонти устахонасида ишлаётган Ғуломиддин Отахонов ибрат кўрсатмоқда. Суратда: тажрибали слесарь Ғ. Отахонов.

Т. Ҳамроқулов фотоси.

ЁЛҒОННИНГ МИСИ ЧИҚДИ

Техника ремонти ҳақидаги маълумотларга назар солсангиз, областда Оқдарё райони, Оқдарёда эса «Даҳбед» ярқ этиб кўзга ташланади. Аввал қувонасиз. Ахир, аллақачон ремонтни якунлаб, тракторларни баҳорги юмушларга тахт қилиб қўйишса, қандай яхши. Биз илғорларнинг иши билан танишиш мақсадида хўжаликда бўлдик.

Марказий ремонт устахонасида тўрт-беш киши ғимирлаб юрибди.

— Ремонт қиляпсизларми? — сўраймиз улардан.

— Эскирган тракторларни бўлаклаяпмиз. Темир-терсакка топшириш керак экан.

— Ремонт-чи?

— Ҳали киришганимиз йўқ.

Устахона совуқ. Темирни ушласангиз қўлингиз «чип» этиб ёпишиб қолади. Лекин одамлар ишлашяпти.

— Қаерда овқатланасизлар?

— Ким уйида, ким ошхонада, — деди улардан бири. — Мен бешинчи агроучасткадан. Бизнинг тракторлар ўзимизда сақланади. Ремонт учун эҳтиёт қисм керак эди, — деди механизатор Акбар Тўйназаров. — Механикка учрасам, бош инженерга бор, деди. Мана, уч кундан буён сарсонман. Ўн километрли йўлни гоҳ пиёда, гоҳ уловда босиб ўтяпман.

Бош инженер А. Умаровни тушдан кейин топиб, у билан биринчи агроучасткага бордик. Йўл-йўлакай «ютуқлар» ҳақида гапириб берди:

— Совхозда 241 та трактор бор. Шундан 226 тасини ремонтдан чиқариб, техник қаровдан ўтказиб, тайёргарлик чизиғига қўйганмиз. Ўтган йили хўжаликда пахта плани 67 процент бажарилди. Машина терими эса 80 процент бўлди. Шунинг ўзи ҳам техникага яхши муносабатни билдиради.

— Биринчи агроучасткада нечта трактор бор?

— 20 та.

— Нечтаси тайёрлаб қўйилган?

— Икки-учтаси қолган.

Гаражда тракторчилар билан суҳбатлашдик.

— Ҳали-бери тракторим тайёр бўлмайди, — деди А. Мардиев. — Эҳтиёт қисмлар йўқ. Ҳар куни гаражга келиб кетамиз. Механик Жаббор Қодиров эса ваъда беришдан чарчамайди.

— Менинг тракторимга тўрт-беш хил эҳтиёт қисм зарур. Айтишдан чарчадим, — дейди Ф. Каримов. — Қолганлари ҳам ана шундай сабаб билан «линейка»га чиқариб қўйилган. Эҳтиёт қисмларни кимдир эҳтиёт қилиб сақлаб юрибди, шекилли.

Шудгордан сўнг даладан олиб келинган тракторлар лойга беланиб ётибди.

— Булар техник қаровдан ўтказилмайдими?

— Тракторчилар меҳнат отпускасига кетишди, — дейди бош инженер, — шу сабаб...

— Унда нега нотўғри маълумот бердингиз?

— Барибир ремонт қиламиз-да. Баҳорги тадбирлар олдидан ҳаммаси тахт бўлади.

Ҳа, ёлғончининг миси чиқди. Бош инженер нега кўзбўямачилик қилди? Бу саволга биз механизаторлар билан суҳбатлашганда жавоб топгандек бўлдик.

Шудгорлаш арафасида районда семинар бўлди. Область раҳбарлари яхши ишлаган, ерни сифатли шудгор қилган тракторчиларни рағбатлантириш керак, дейишди. Ана шундайларга ҳар гектар ерни ҳайдагани учун тўрт сўм ҳақ тўлашга келишилди.

— Қувониб кетиб, жондилдан ишладик, — дейди 5-агроучастка механизатори Суюн Жўрақулов. — Агар озгина сифатсиз жой бўлса, ишдан ҳайдаб юборишсин, розиман. Лекин айтилган ҳақни беришмади. Экономист йўқ, дебди. Сўнг бир кишининг меҳнати иккига тақсимланди, яъни менинг «ёрдамчим»га ҳам ҳақ ёзилди. Шу зайл Хуррам Сулаймонов менинг ишим учун пул олди. Албатта, бир қисмини ўзимга қайтарди.

Кейин билсак, совхоз бўйича шундай қилишибди. Ишламай, ялло қилиб юрган кишиларга меҳнат стажи ва маош ёзиш йўлини «ихтиро» этишибди.

— Шундай қилмасак, айтилган миқдорда ҳақ тўлаш, механизаторларни рағбатлантириш имконияти бўлмасди, — дейди бош инженер — тўрт сўмдан тўласак, ревизор бор... Шуни икки кишига бўлиб ёзсак, олам гулистон.

— Ахир катта йиғилишда келишилган. Қолаверса, кимдир ҳам кундузи, ҳам кечаси ишлаган. Бошқаси...

— Тўғриқу-я, лекин...

Бизнингча изоҳ ва хулосага ҳожат қолмади, шекилли. Фақат бир нарса бизни қизиқтиради. Хўжаликда кўзбўямачилик қачонгача давом этаркин?!

Ж. МАМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

РЕМОНТЧИЛАР ҒАЙРАТИ

Амударё районидаги Тельман номли колхозда техника ремонти қизғин олиб борилаётир. Яқинда хўжалик устахонасидаги мавжуд 25 та ҳайдов трактори, 20 та плуг, 14 та сеялка, 280 та борона, 31 та чопиқ ва 10 та транспорт трактори ремонтдан чиқариб қўйилди. Слесарь-ремонтчилардан Қувват Юсупов, Абдураҳмон Бомдуллаев, Муродбой Сапоевлар муваффақиятга муносиб ҳисса қўшишди.

Ҳозир хўжалик далаларида ер текислаш ва қишки шўр ювиш ишлари олиб борилаётир. Шу кунгача 500 гектардан ошиқ майдоннинг шўри ювилди. Бу ишда Султон Мамутов, Кенжабой Хидиров, Лола Муродбоева, Анвар Дурдибоев каби сувчилар, айниқса, ғайрат кўрсатишаётир.

Ў. РАЙИМОВ.

БУГУНГИ ИШНИ ЭРТАГА ҚЎЙМАЙЛИК

Қишнинг ҳам бир ойи якунланди. Шу вақт мобайнида отни илдам қамчилаганлар кўкламни муносиб кутиб олишга тобора яқинлашмоқдалар. Экиш мавсумининг муваффақиятли бошланиши эса техника ремонтининг ҳозирги суръати ва сифатига боғлиқ.

Буни масъулият билан ҳис қилган кўпгина хўжаликларда техника ва механизмлар сифатли созлаб қўйилди. Тошкент, Оҳангарон, Орджоникидзе, Бекобод районларида тракторлар ремонти 4 январга қадар 82—92 процентни ташкил этди. Область бўйича ҳам бу кўрсаткич ўтган йилдагидан бирмунча яхши. Кўкламда фойдаланиладиган техника ремонти суръати шунингдек, Оққўрғон, Ўрта Чирчиқ районлари хўжаликларида ҳам ёмон эмас. Бироқ бу муҳим ишга ижодий ёндашмаётган колхоз-совхозлар ҳам талайгина. Жумладан, Бўстонлиқ, Пискент, Ғалаба, Коммунистик районларида техника ремонти ҳозирги кун талабларидан орқада қолмоқда. Мазкур районларда жами тракторларнинг атиги 56—60 процентигина созланган, холос, Ғалаба районида 618 та чопиқ тракторининг 320 таси, Пискент районида эса 398 та шундай тракторнинг 151 таси ремонтдан чиқарилган.

Юқоридаги районлар хўжаликларида сеялкалар, культиваторлар, плуглар ремонти билан ҳам жиддий шуғулланишга киришилмаган. Улар суръати область ўртача кўрсаткичидан орқада қолмоқда. Бунинг асосий сабаблари бевосита ремонт ишлари билан шуғулланаётган кишиларга қулай шароит яратиб берилмаётгани ва эҳтиёт қисмларнинг етарли эмаслигидадир. Бундан ташқари тайёргарлик чизиғига сафлаб қўйилган агрегат-механизмларнинг кўпчилигида камчиликлар бор. Жумладан, улар очиқ ҳавода сақланмоқда, мойлаш-бўяш ишлари тугалланмаган.

Баҳорга тайёргарлик долзарб паллага кирган айни кунларда асосий техника турларини бекаму-кўст созлаш кундалик диққат марказига қўйилаётган районларда иш унуми сезилиб турибди. Масалан, планировка қиладиган механизмларни созлаш Оҳангарон, Коммунистик районларида тугалланди. Ўрта Чирчиқ, Орджоникидзе, Бўка районлари маррага етай деб қолдилар. Ушбу районлар хўжаликларида уруғ сепадиган агрегатлар ремонти ҳам яхши ташкил этилган. Лекин резервлардан оқилона фойдаланиш, илғор тажрибани оммалаштириш масалалари қайта қуриш талабларига жавоб бермайди.

Айрим районларда техниканинг баъзи турлари бўйича ремонт ишлари тугалланган бўлса-да, аммо улар сифат комиссияси томонидан тўла қабул қилиб олинади, дейиш қийин. Тайёргарлик чизиғига қўйилган машиналарнинг бир қисми бўялмаган. Юк ташийдиган машиналар, баъзи тракторлар, тракторга тиркалиб ишлатиладиган механизмлар, пахта териш мавсумида ишлатиладиган техника воситаларини созлашга жиддий киришилмаган.

Ремонт ишларида суръат ва сифатни жадаллаштиришнинг бош негизи бўлган инсон омилини кучайтирмасдан туриб муваффақиятни таъминлаб бўлмайди. Маҳаллий партия, Совет ташкилотлари, агросаноат комплекси раҳбарлари ана шу нуқтаи назардан ишга ёндашсалар кўзланган мақсадга тезроқ эришиш мумкин.

А. МАННОПОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Газетада босилмади, аммо чора кўрилди

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЎРМОН ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРЛИГИ:

— Н. Мамаюсупов ва Д. Юсуповларнинг Бойсун ўрмон хўжалигида камчиликларга йўл қўйилаётганлиги тўғрисидаги аризаси шу жойнинг ўзида текширилди. Хатда баён этилган фактлар асосан тасдиқланди. Хўжаликнинг раҳбар ходимлари томонидан ернинг талон-торож қилинишига йўл қўйилган.

Бойсун район халқ контроли комитети қарори билан давлат ўрмон фонди ерларининг талон-торож қилганликлари, машина ва механизмлардан омилкорлик билан фойдаланиш чора-тадбирларини кўрмаганликлари, ҳисоб-китоб ишлари яхши ташкил этилмаганлиги учун Ҳамқа ўрмон хўжалиги ўрмончиси М. Туропов ишдан четлатилди. Бойсун ўрмон хўжалиги директори вазифасини бажарувчи М. Албеков, бош агроном Э. Набиев, бош бухгалтер Н. Абдиевларга ҳайфсан эълон қилинди.

●

САМАРҚАНД ОБЛАСТЬ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ БЎЛИМИ:

— Жомбой район шифохонаси «Тез ёрдам» бўлими иши қониқарсизлиги тўғрисидаги хат юзасидан текшириш ўтказилди. Линия фельдшери чақириқни рад этган, бу пайтда диспетчер ўз ўрнида бўлмаган.

Ушбу масала бўлим коллективи ўртасида муҳокама қилинди. Район марказий касалхонаси буйруғи билан диспетчер Л. Гельм, фельдшер Ш. Холжигитовга қаттиқ ҳайфсан, назоратни бўшаштириб юборганлиги учун катта врач Яхшиевга эса ҳайфсан эълон қилинди.

●

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТЬ АВТОМОБИЛЬ ТРЕСТИ:

— Тошкент шаҳрида яшовчи Н. Зиёвуддиновнинг Косон районидаги баъзи ҳайдовчилар йўловчилар ҳақига хиёнат қилаётгани хусусидаги шикоят хати текширилди.

Аризада кўрсатилган фактлар тасдиқланди. Такси ва автобус ҳайдовчилар йўловчилар ҳақидан уриб қолаётганликлари фактлари ҳамон учраб турибди. Автокорхоналар маъмурияти, жамоатчилик линияларда етарли назорат ўрнатмаганлар.

Молиявий камчиликларга йўл қўйган ҳайдовчиларга нисбатан маъмурий чоралар кўрилди. Аризада кўрсатилган «06—40-КФЗ» такси ҳайдовчиси Х. Хидировга қаттиқ ҳайфсан берилди. Айрим хизмат бўлимлари фаолияти устидан етарли назорат ўрнатмаганлиги учун Косондаги 92-автопарк директори А. Тошқуловга ҳайфсан эълон қилинди. Пассажир транспорти ишида бузилишларга ва нуқсонларга йўл қўйганлиги, линияларда назоратни бўшаштириб юборганлиги учун эксплуатация бошлиғи С. Асраловга ҳайфсан берилди. Унга пассажир транспорти ишлари устидан назоратни кучайтириш вазифаси топширилди.

ТВ — ТВ
ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА

11 январь, душанба

МТ-I. 7.00 — 120 минут. 9.05 — «Қизил майдон». Бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар. 11.35 — Баскетбол шарҳи. 12.10 ва 16.00 — Янгиликлар. 16.10 — Қайта қуриш прожектори. 16.25 — Агросаноат ишлари ва юмушлари. 17.00 — Концерт. 17.35 — Изланиш. 18.05 — Қалбга яқин қўшиқлар. 18.45 — Мактаб: қайта қуриш муаммолари. 19.00 — Мультфильмлар. 19.35 — Тубислоҳот йўлларида. 20.05 — Концерт. 20.30 — «Сўнгги ташриф». Фильм-спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Сўнгги ташриф». Фильм-спектаклнинг давоми. 23.25 — Дунё воқеалари. 23.35 — С. Алексашкин куйлайди.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — А. С. Пушкин. «Евгений Онегин». 10.05 — Итальян тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига 11.35 — Биология. 11.55 — Илмий-оммабоп фильм. 12.55 — «Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси». Бадиий фильм. 1-серия. 14.00 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 15.00 ва 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Мультфильм. 18.55 — Халқаро панорама. 19.40 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар. 20.20 — Сибирь — экранда. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 Йил фасллари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Иллюзион». «Тўрлар». Бадиий фильм. 23.35 — Тонгги почта. 00.05 — Янгиликлар. 00.15 — Футбол. Халқаро ўсмирлар турнири. СССР-1 — Франция.

УзТВ-I. 16.45 — Янги йил арча байрами. 17.20 — Ҳужжатли фильм. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.35 — Сирли олам. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.10 — Инсон ва қонун. 20.30 — Ахборот. 20.50— Музикали драмалардан ария ва дуэтлар. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Бир шеър кечаси. 23.15 — «Оловли йўллар». Бадиий фильм. 12-серия.

УзТВ-II. 19.25 — Телефильм. 20.00 — «Оцеола». Бадиий фильм. 21.30 — Время. **Душанба:** 22.15 — «Орқадан отилган ўқ». Бадиий фильм.

12 январь, сешанба

МТ-I. 7.00 — 120 минут. 9.05 — Мультфильмлар. 9.35 — «Сўнгги ташриф». Фильм-спектакль. 11.45 — Чашмалар. 12.20 — ва 16.00 — Янгиликлар. 16.10 — Қайта қуриш прожектори. 16.20 — Ҳужжатли фильм. 16.40 — Нега ва нима учун? 17.10 — Мен яшаётган дунё. 17.45 Ҳужжатли фильм. 18.00 — Мультфильм. 18.10 — Новаторлар ва консерваторлар. 18.55 — Э. Грач чалади. 19.10 — Тарих саҳифалари. 19.40 — Дунё воқеалари. 20.00 — «Мана менинг қишлоғим». Бадиий фильм 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15— Эфирда — Юность. 23.30 — Дунё воқеалари. 23.40 — «Тентак». Фильм-балет.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Жамиятшунослик. 10.05 — Француз тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — География. 12.05 — Француз тили. 13.05 — «Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси». Бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар. 15.15 ва 18.35— Янгиликлар. 18.45 — ...16 ёшгача ва ундан катталар 19.30 — Ритмик гимнастика. 20.00 — Музикали киоск. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Реклама. 20.50 — Телевизион очерк. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси». Бадиий фильм. 1-серия. 23.20 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 6.55 — Ассалому алайкум. 16.45 — Ботаника. 17.15 — Ҳужжатли фильм. 17.30 — ЎзССР тарихи. 18.00— Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.20 — Ешлик. 18.50— Амалдаги интернационализм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телефильм. 20.00 — Элга хизмат: талаб ва таклиф. 20.30 — — Ахборот. 20.50 — «Қалдирғоч» ансамблининг концерти. 21.20 — Долзарб вазифа. 21.30 — Время. 22.05 —Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Оловли йўллар». Бадиий фильм. 13-серия. 23.45 — Бугун оламда нима гап?

УзТВ-II. 19.25 — Спорт шон-шуҳрати эстафетаси. 20.05 — «Олам қоронғу сенсиз». Бадиий фильм. 21.30 — Время. **Фрунзе:** 22.15 —Жаштик кечаси. 23.45 — Киноконцерт.

13 январь, чоршанба

МТ-I. 7.00 — 120 минут. 9.05 — Нега ва нима учун? 9.45 — «Мана менинг қишлоғим». Бадиий фильм. 11.05 — Оламнинг яратилиши. Балетдан сюита. 11.50 ва 16.00 — Янгиликлар. 16.10 — Қайта қуриш прожектори. 16.20 — Концерт. 16.45 —Қайта қуриш: тажриба ва муаммолар. 18.05 —Қувноқ концерт. 18.35 — Мультфильмлар. 19.05 — Тарих саҳифалари. 19.35 —Дунё воқеалари. 19.55 —«Кузги соната». Бадиий фильм. 21.30 —Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 —Катталар учун мультфильм. 22.35 —Дунё воқеалари. 22.45 — «Юнона ва Ажаб эмас». Фильм спектакль. 00.10 — Эстрада концерти.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Физика. 10.05 — Немис тили. 11.05 —СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Умумий биология. 12.05 — Немис тили. 13.05 — «Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси». Бадиий фильм. 2- ва 3-сериялар. 15.20 — ва 18.35 —Янгиликлар. 18.45 — Қишлоқ янгиликлари. 19.45 — Реклама. 19.50 —Концерт. 20.00 —Набережнаядаги уй. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Езни эслаб. 21.15 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05— Қайта қуриш прожектори. 22.15 —«Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси». Бадиий фильм. 2-серия. 23.10 —П. И. Чайковский номли конкурс лауреатлари. 00.15 — Хоккей. «Крилья Советов» —«Спартак». Танаффусда янгиликлар.

УзТВ.I. 6.55 — Ассалому алайкум. 16.45 — Биология. 17.15 — Телефильм. 17.30 — Ўзбек совет адабиёти. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 Мультфильм. 18.30 — Ешлик. 19.00 —Агросаноат ва Озиқ-овқат программаси. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телефильм. 20.00 —Адабий театр. 20.30 —Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Оловли йўллар». Бадиий фильм. 14 серия.

УзТВ.II. 19.20 — «Давроннинг бошидан кечирганлари». Бадиий фильм. 20.25 —Ритмик гимнастика. 20.50 —Беш йиллик: ишлар ва одамлар. 21.30 Время. **Фрунзе:** 22.15 —«Мен — актрисаман». Бадиий фильм.

14 январь, пайшанба

МТ-I. 7.00 — 120 минут. 9.05 — Саёҳатчилар клуби. 10.05 — Мультконцерт. 10.40— Советский воин. 11.00 —Ҳижронларга ишонма, қария. 12.10 —ва 16.00— Янгиликлар. 16.15 —Қайта қуриш прожектори. 16.25 — Илмий-оммабоп фильм. 16.35 — Мультфильм. 16.45 — Музикали хазина. 17.15 — ... 16 ёшгача ва ундан катталар. 18.00 —Туб ислоҳот йўлларида. 18.30 — Фигурали учиш. Европа чемпионати. 19.30 — Дунё воқеалари. 19.50 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Тарих саҳифалари. 20.35 — Унутилмас музикали кечалар. 21.30 — Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори 22.15 — Ҳужжатли фильм. 22.45 — Чет эл туризми ва биз. 24.00 — Дунё воқеалари. 00.10 —Фильм-концерт.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15— Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Умумий биология. 10.05 — Испан тили. 11.05 — Илмий-оммабоп фильм. 11.35— Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. 12.05 — Испан тили. 13.05 — «Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси». Бадиий фильм. 3-ва 4-сериялар. 15.20 — ва 18.35 —Янгиликлар. 18.45 Камалак 19.20 —Ритмик гимнастика. 19.50 — СССР Давлат телерадиоси рус қўшиқлари академик хори ҳузурида меҳмонда. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Поэзия. 21.30 —Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси». Бадиий фильм. 3-серия. 23.25 — Катталар учун мультфильмлар. 23.45 — Фигурали учиш. Европа чемпионати. 24.00 — Янгиликлар.

УзТВ.I. 16.45 — ЎзССР тарихи. 17.15 — Телефильм. 17.30 — Адабиёт. 18.00 —Янгиликлар 18.15 Инсон болаликдан бошланади. 18.45 — Социалистик турмуш тарзи. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телефильм. 20.00 —Пахтачилик: тажриба ва муаммолар. 20.30 —Ахборот. 20.50 — Еш ижрочилар концерти. 21.20 — Долзарб вазифа. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «ГАИ инспектори». Бадиий фильм. 23.35— Бугун оламда нима гап?

УзТВ.II. 19.25 — «Момо ер». Бадиий фильм. 20.40 — Реклама. 20.50 — Тошкент трамвайи: кеча, бугун ва эртага. 21.30 — Время. **Фрунзе:** 22.15 «Қадрдон жой». Бадиий фильм.

15 январь, жума

МТ-I. 7.00 — 120 минут. 9.05 — Мультфильмлар. 9.35 — «Қисқа учрашувлар». Бадиий фильм. 11.10 — Бир нафасда. 11.40 ва 16.00 — Янгиликлар. 16.10 — Қайта қуриш прожектори. 16.20 — Ҳужжатли фильм. 16.40 — Мультфильмлар. 17.05 — Тожикистон телевидениесининг программаси. 18.20 — Иқтисодий билимлар асослари. 18.50 Фигурали учиш. Европа чемпионати. Хотин-қизлар. 19.50 —Дунё воқеалари. 20.10 — Л. Шепитько фильмлари телеэкранда. 21.30 — Время. 22.05 —Қайта қуриш прожектори. 22.15— Санъат усталари. 23.20 — Ҳужжатли фильм. 23.40 — «Нигоҳ». Тунги информацион-музикали программа.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Теварак-атроф билан танишиш. 9.55 — Москва ҳайвонот боғида. 10.05 — Инглиз тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — В. П. Катаев. «Оқариб кўринар ёлғиз бир елкан». 12.05 —Инглиз тили. 13.05 — «Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси. Бадиий фильм. 4-серия. 14.15 — ва 18.35 — Янгиликлар. 18.45 —Саёҳатчилар клуби. 19.50 — Хоккей СССР чемпионати. МАСК—«Динамо» (Москва). Танаффусда. 20.20 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.15 — Скрипка ва оркестр учун 2. концерт. 21.30 — Время. 22.05 —Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Ботқоқликдаги одамлар. Полесье хроникаси». Бадиий фильм. 4-серия. 23.25 — Баскетбол. Европа чемпионлари кубоги. Хотин-қизлар. 00.05 —Янгиликлар. 00.15 — Футбол. В. А. Гранаткин хотираси учун халқаро ўсмирлар турнири. СССР-1—ГФР терма командалари.

УзТВ-I. 6.55 — Ассалому-алайкум. Информацион-дам олиш программаси. 16.45 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 17.15 — Телефильм. 17.30 —Ўқитувчи экрани. 18.00 —Янгиликлар. 18.15 — Илғор тажриба —ишлаб чиқаришга. 18.45 Тилга эътибор. 19.30 —Ахборот. 19.45 —Телефильм. 20.00 —Ядросиз дунё учун. 20.30— Ахборот. 20.50 — Она диёрим. 21.30 — Время. 22.05 —Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Эртага премьера.

УзТВ-II. 19.30 — «Оддий эртак». Бадиий фильм. 20.35 — Ритмик гимнастика. 21.00 — Озиқ-овқат программаси — умумхалқ иши. 21.30 —Время. **Душанба:** 22.15— Таронаи меҳнат.

16 январь, шанба

МТ-I. 7.00 — 120 минут. 9.05 — «Боз салқин» халқ ашула ва рақс ансамблининг чиқиши. 9.20 — Ҳужжатли фильм. 9.40 — Нега ва нима учун? 10.10 — Советлар мамлакати. 10.55 — Ҳужжатли фильм. 11.25 Портрет вариациялари билан. 12.05 —Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 12.35 — Социализм мамлакатларида. 13.05 — Камалак. 13.30 — Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз флотининг 70 йиллигига. 15.00 — Дунё воқеалари. 15.20 — Ҳайвонот оламида. 16.20 — Фигурали учиш. Европа чемпионати. Эркин рақс. 17.20 —Ярашувнинг машаққатли йўлларидан. 18.20 — Ҳужжатли фильм. 19.10 —Янги йил байрам томошалари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Янги йил байрам томошаларининг давоми. 23.45 —Янгиликлар. 23.50 — Фигурали учиш. Европа чемпионати. Эркаклар.

МТ-II. 8.30— Гимнастика. 8.45 — Истиқбол телешарҳи. 9.30 — А. С. Пушкин. «Пиковая дама». 11.05 — Здоровье. 11.50 — Илмий-оммабоп фильм. 12.10 — Қайта қуриш ва ҳуқуқ. 12.25 — Тарих саҳифалари. 13.10 — Йил фасллари, 14.10 — Совет поэзияси. 14.40 —Ажойиб кишилар ҳаёти. 15.30 Москванинг мусиқавий хонадонлари. 16.45 — «Беш кеча». Бадиий фильм. 18.25 —Шанба. —ота-оналар куни. 19.55 — Илмий фантастика ва инсониятнинг келажаги. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 —«Изожат беринг». Авлодларнинг ўзаро муносабатлари ҳақида. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Мўъжизасиз мўъжизалар. 00.40 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 6.55 — Ассалому-алайкум. Информацион —дам олиш программаси. 8.30 — Кўкдаги қўшиқлар. 9.45 Нафосат. 10.45 — «Адабиёт дарслари». Спектакль. 13.25 — Интенсивлаш— беш йиллик шиори. 13.55 — Спорт программаси. 15.10 — Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак. 18.05 — Болалар учун фильм. 18.40 — Пионерлар мамлакатида. 19.30 —Ахборот. 19.45 — Оламга саёҳат. 20.30 —Ахборот. 20.50 — Мусиқамиз хазинасидан. 21.30 — Время. 22.05 —Қайта қуриш прожектори 22.15 — «Аёллар». Бадиий фильм.

УзТВ-II. **Душанба:** 18.05 — Гулла-яшна, жонажон ўлкам. 18.45 — Шеърият дақиқалари. 19.00 — Новости. 19.20 — Жаҳон бир ҳафта ичида. 19.35— Телефильм. 19.45 — Актёр ва роль. 20.30 — Ахборот. 20.55 —Концерт. 21.30 —Время. 22.15 —Ранда. 22.55 — «Ўзинг томон машаққатли йўл». Бадиий фильм.

17 январь, якшанба

МТ-I. 8.30 — Янгиликлар. 8.45 — Ритмик гимнастика. 9.30 —Ҳужжатли фильм. 9.40 —Спортлото. 9.55 — Будильник. 10.25 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 11.25 —Дисклар айланганда. 11.55— Суҳбатга таклиф этамиз. 12.55 — Музикали киоск. 13.25 — Қишлоқ янгиликлари. 14.25 —Здоровье. 15.10 — Ҳужжатли фильм. 16.10 — «Кичик ялмоғиз». Спектакль. 17.25 — Билса ҳазил, билмаса чин. 18.10 — Халқаро панорама. 18.55 — Ералаш. 19.05 —Ҳужжатли фильм. 19.55 — «Портрет». Фильм-спектакль. 21.30 — Время. 22.00— Фигурали учиш. Европа чемпионати. 24.00 — Янгиликлар. 00.05— Давид Азаряннинг джаз триоси чалади.

МТ-II. 8.30 — Зарядкага сафланинг! 8.45 — Онамларнинг мактаби. 9.20 — «Билим» программасининг кинозали. 10.25 — Портретлар. 11.25 — Касб танлаганда. 11.50 — Илмий-оммабоп фильм. 12.20 — Дунё бўйлаб. 13.25 — Фан: назария, тажриба, практика. 14.00 — Илмий-оммабоп фильм. 14.30 — «Алдоқчи». Бадиий фильм. 15.55 — Фильм-концерт. 16.30 — Спорт ҳақида ҳужжатли фильмлар. 17.10 —Музикали портрет. 17.55 — «Муваффақият тилайман». Спектакль. 19.30 — Телевизион музикали абонимент. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Наврўз келганда. 21.00 — Камалак. 21.30 —Время. 22.00 — Кинопанорама. 23.40 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 6.55 — Ассалому-алайкум. Информацион дам олиш программаси. 8.30 —Биргаликда куйлаймиз. 8.50 — Ҳужжатли фильм. 9.40 —Қувноқ стартлар. 10.35 — Истеъдод. 11.05 — «Қизил шапкача». Спектакль». 12.15 — Инсон ва замин. 13.25 — Ешлик. 18.00— Қўшиғим, жон қўшиғим. 18.40 —Ғузор районидаги Ғафур Ғулом номли 6-ўрта мактаб ўқитувчиси С. Ортиқов билан учрашув. 19.30— Ахборот. 19.45 — Унутилмас сатрлар. 20.30 — Ахборот. 20.50 —ЎзССРда хизмат кўрсатган артист Ш. Файзуллаев ва С. Ўдаева концерти. 21.30 —Время. 22.00 — Ахборот танқид қилади... 22.15—«Ялла» вокал чолғу ансамблининг концерти.

УзТВ-II. 16.45 — Мультфильм. 17.05 — Телефильм. 17.20 — Қирғизча сўзлашни ўрганяпмиз. 17.50 — Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз флотининг 70 йиллигига. 18.10 —Халқаро панорама. 18.55 — Ҳужжатли телефильм. 19.15 — Бу сен, Қирғизистон. 19.25 — Бокс бўйича Бутуниттифоқ турнири. Финал. 20.30 —Театр ҳаёти. 21.30 — Время. 22.00 — «Қандай қилиб бахтли бўлиш мумкин?». Бадиий фильм.

ЯКШАНБА САҲИФАСИ

- Қишлоқ ҳаётидан лавҳалар
- *Пиру бадавлатларимиз*
- Изланиш йўлида
- *Сўраган эдингиз...*

ОЛТИН ТЎЙ

Собир Раҳимов районидаги «Чиғатой» маҳалла аҳли олтин тўйга тўпланишган. Ҳар доим тўй ва маросимларнинг бошида туриб, йўл-йўриқ кўрсатадиган, доно маслаҳатлари, турмуш тарзлари билан ибрат бўлаётган Илҳом ота билан Меҳри аяни қутлаш, уларга бўлган миннатдорчилик туйғулари ва иззат-икромни ифодалашнинг айни хонаси келганди. Ҳамма қалбида борини тўкиб солди. Табрик табрикка уланди. Қуда-андалар, келин-куёвлар, ўғил-қиз ва неваралар даврасида ўтирган икки нуронийнинг чеҳрасидан табассум аримасди.

Бу кунларга етганлар бор, етмаганлар бор, дегандек бу шодон оқшом онларини улар кўзларига тўтиё қиладилар.

Бири қувончдан кўз ёшларини артса, бири узоқ ўтмиши хотирига келиб... Ўша лаънати урушнинг бутун ташвишлари келин-куёв — Меҳрихон билан навқирон Йлҳомни ҳам ўз гирдобига тортди. Илҳом кўнгиллилар қаторида фронтга йўл олди. Ёш, мурғак фарзанди Шуҳратжонни бағрига босиб, эрини фронтга жўнатган Меҳрихон ўзини меҳнат қучоғига урди.

Илҳом қисқа ҳарбий тайёргарликда радистликни машқ қилгач, Москвани мудофаа қилишда иштирок этди. Сўнгра, Сталинград, Орёл, Курск, Варшавада душманга қарши муҳим операцияларда қатнашди. И. Иброҳимов ғалабадан сўнг кўксида қўша-қўша жанговар мукофотлар билан она шаҳри Тошкентга қайтди. Ҳалол меҳнат қилиб, ҳурмат-иззат билан пенсияга кузатилди.

Меҳнат ветерани Илҳом ота ва Қаҳрамон она Меҳрихон ая қарилик гаштини сурмоқдалар. Уларнинг 10 фарзандлари, 25 дан зиёд неваралари бор. Ўғиллари Шуҳратжон, Шавкатжон — инженер, Ҳожиакбар — хизматчи, Талъат — қурувчи, Қаҳрамон — студент, қизлари Муҳайё, Ҳожиниса — хизматчи, Мупаррахон — чевар, Маҳпузахон — ҳамшира, Сурайё — тарбиячи.

Илҳом ота қўл қовуштириб ўтиришни ёқтирмайди. Эл ташвишлари ва қувончларининг куюнчаги, ўзи истиқомат қилаётган «Чиғатой» маҳалла комитети раиси сифатида жамоатчилик ишларини фаол олиб бормоқда. У бошчилик қилаётган тўй комиссияси аъзолари турли тантаналарнинг эсда қоладиган тарзда ўтишини таъминламоқдалар. Ёшларнинг никоҳ тўйлари ичкиликсиз ўтмоқда, тўй ва маъракаларда бўладиган ортиқча харажатлар кескин қисқартирилмоқда. Ёшларни Совет Армияси сафига кузатиш маросимлари ва эскилик сарқитларига қарши кураш мавзуидаги савол-жавоб кечалари тез-тез уюштириб турилади.

Маҳалла — ота-онанг, деган ажойиб нақл бор. Одамлар маҳалла оқсоқолига юз бир хил ташвиш ва қувончлар билан мурожаат этишади. У эса самимият билан жавоб қилади, ёрдамлашади. Бу билан одамларнинг меҳр-муҳаббатини қозонади.

Ф. АБДУРАҲИМОВ,

СУРАТДА: Табаррук кишилар — Илҳом ота билан Меҳри ая ўғил-қизлари ва невара-чеваралари даврасида.

БИР ПИЁЛА ЧОЙ УСТИДА

Хўжаобод районидаги «Победа» колхозининг «Тинчлик» маҳалласида ҳашар йўли билан қурилган чойхона атеистик ва эстетик тарбия марказига айланди. Маҳаллий Совет депутатлари, уруш ва меҳнат ветеранлари чойхона қурилишининг ташаббускорлари бўлишди. Оқсоқолларга ва уларнинг кўнгилли ёрдамчилари — комсомоллар ва пионерларга колхоз бинокорлик материаллари, асбоб-ускуналар билан ёрдам берди.

Янги чойхонада 20-30-йилларда бу ерда амал қилган анъаналар қайта тикланди. Ўша пайтларда активлар қурган чойхонада одамлар бир пиёла чой устида янги ҳокимият ўртага қўйган вазифаларни муҳокама қилиш учун келишарди. Ҳозир эса ёшлар З. Ҳожимиров, А. Раҳимов, А. Саидов ва бошқа ветеранларнинг дастлабки «қизил чойхона» тўғрисидаги, Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун курашчилар ҳақидаги, дастлабки беш йилликлар тўғрисидаги ҳикояларини зўр қизиқиш билан тинглайдилар. Кўпинча суҳбат ҳозирги давр тўғрисида, қайта қуриш ҳақида, турғунлик ҳолатларини бартараф этиш тўғрисида боради.

Янги чойхонада ташаббускорлар атеизм бурчагини ташкил этдилар, кутубхона жиҳозланиб, газета-журналлар йиғиб борилади. Бу ерда авлодлар учрашувлари, мунозаралар мунтазам ўтказиб турилади, турли маросимлар янгича нишонланади. (ЎзТАГ).

ДОРИВОР ЎСИМЛИКЛАР

Табобат оламида жуда кўп ўсимлик турлари қадим замонлардан буён ҳар хил хасталикларни даволашда ишлатиб келинган. Химия фанининг тараққиёти, сунъий дорилар тайёрлашнинг ривожланишига қарамай ўсимликлардан олинадиган дори турларига қизиқиш эндиликда яна ортиб бормоқда. Чунки бундай дори-дармонлар сурункали касалликларни даволашда яхши натижалар бериши билан бирга арзон ҳам. Бундан ташқари бир вақтнинг ўзида киши организмидаги бир неча касалликларни даволаши мумкин. Масалан, маккажўхорининг попугидан тайёрланган дамлама жигар, буйрак хасталикларини даволайди, айни пайтда қонни тўхтатишга ёрдам беради.

Ўсимликлардан тайёрланадиган дориларнинг яна бир афзаллиги шундаки, уларнинг кўпи организмга кучли таъсир кўрсатмайди, кўнгилсиз ҳолатлар келтириб чиқармайди. Маълумотларга қараганда, планетамизда уч юз мингдан зиёд гулли ўсимликлар тури бўлиб, шундан 17520 хили СССРда ўсади.

Ўзбекистондаги мавжуд ўсимликлар дунёсининг бир қисми шифобахш ҳисобланади. Бундай шифобахш ўсимликлардан тайёрланадиган дори-дармонлар юрак қонтомир, марказий нерв системаси, ошқозон-ичак ва бошқа турли хасталикларни даволашда қўлланилади.

Жумладан, республикамизнинг тоғли районларида кенг тарқалган тоғ райҳони ўсимлигининг ер устки қисмидан тайёрланган дамлама ошқозон-ичак заифланишида ҳамда иштаҳа очувчи ва ел ҳайдовчи дори сифатида ишлатилади. Худди шунингдек, термопсис (оқ сунак) ўсимлигидан тайёрланган дамлама балғам кўчирувчи, уруғидан олинган цитизин алкалоиди андиз, зубтурум, чучукмия ўсимликлари эса нафас йўли хасталикларини даволашда қўлланилади.

Арслонқуйруқ ўсимлиги ҳам тоғлиқ районларда кенг тарқалган. Унинг дамламаси марказий нерв системасини тинчлантирувчи дори. Кези келганда шуни алоҳида қайд этиш керакки, доривор ўсимликларни ҳар ким ўзича ишлатмаслиги, фақат шифокор тавсияси билан улардан фойдаланиши лозим. Доривор ўсимликлардан фойдаланиш билан бирга уларни муҳофаза қилишга ҳам амал қилиш керак.

Т. ПЎЛАТОВА,
фармацевтика фанлари кандидати, доцент.

• Қардошлар ижодидан

Юрий Мушкетик ҳозирги давр украин совет адабиётининг таниқли вакилларидан. У асосан прозада ижод қилади. Ёзувчининг «Оқ кўланка», «Шафқатсиз кўнгилчанлик», «Позиция» романлари ва қатор қисса, ҳикоялари кенг китобхонлар доирасида маълум ва машҳур. Адибга энг яхши асарлари учун Шевченко, Островский номидаги адабий мукофотлар берилган.

Юрий Мушкетик ҳозир Украина ССР Ёзувчилар союзига раҳбарлик қилмоқда.

Катта йўл ёқалаб кетмоқдаман. Оёқларим остидаги ер бир-икки соат умрга эга муз янглиғ куйлайди, қуёшга, навқирон дарёчаларга мадҳия айтади. Баъзан у аччиқланади, совуқ сипқорган кўлмакка айланиб ғарчиллайди, шунда мўрт музчалар юпқа шиша қадаҳлардай парчаланиб кетади. Чамаси, уни менинг оғир одимларим ғазабга солади. Чунки у ёш, тушуниши қийин... Ҳар ҳолда менга шундоқ туюлади. Менга кўп нарсалар шундай туюлаверади. Айниқса, ёшинг улғайган сари.

за асрида ҳам қуришган. Бундан чиқадики, сенинг касбинг-бронза асрига тегишли».

— Менга деса, тош асрига тегишли бўлмайдими, — жавоб қайтараман. — Нима бўпти. Нонни ҳам бронза асрида ейишарди. Ҳозирам еймиз.

Буни фақат ўғлим эмас, кўпроқ ўзим учун айтаман.

Нон нималигини мен яхши биламан. Печь ҳам, ўчоқ ҳам... Одамзоднинг одамча бўлиб вояга етишуви шулардан бошланганди! Майли, печь бўлмасин. Нимадир ўзга нарса бўлсин. Лекин бари бир ўчоқ, иссиқлик — менинг касбим ҳам шунчалик яшаб қолаверади.

ахир?» У бўлса, нуқул чивиқ ташир, тахлар, лой чаплар, топтар, ора-сира ўзининг узуноёқ дугонасига тафаккурдан холи оққушлар хурсандчилигини ифода этиб, чуғурлаб қўяр эди.

Мен бўлсам кулгудан ўзимни тўхтатолмасдим. Томимдан аллақачон сув ўтиб кетган, деразаларимнинг ёриқларидан совуқ шамол ургани урган. Уямиз мана шунақа. Мен учун эса, дунёни сув босса тўпиғимга чиқмасди.

Уни шу аҳволда қолдиришимга тўғри келди. Қирқ биринчи йили ўрмонга, партизанлар ҳузурига жўнадим. Отбоқар, артиллерист бўлдим. Ҳатто бўтқапазлик ҳам қилдим. Лекин у ерда интизом — мени ниҳоят қўпорувчилик ишига боғлаб қўйди. Узоқ вақтгача Бу, чамаси, дилимга ўрнашган биринчи касб эди. Қандай ишлаганимни кўрганингизда эди! Портлатувчи моддани тежамаганим учун даккиниям роса эшитардим. Бинобарин, қаерда менинг гугуртим шнурни ўт олдирса, ўша ерда печларнинг ҳам кули кўкка совуриларди. Бунақа печларнинг қанчасини ёққанман, бугун эслашим ҳам амримаҳол.

Фақат ўша сўнгги кунлар... Воқеа шу ерда юз берди. Худди мана шу ерда Мен қишлоқ ортидан нокерак, кўприкнинг абжағини чиқаришни мўлжаллаб, разведкага чиққандим, гитлерчилар мазкур кўприк орқали «нах зюден» — жанубга жила бошлаганди...

Қишлоқда озмунча кулбалар ёнмади дейсизми! Ҳаммаёқда ёғоч деворли уйлар қад кўтарарди. Печкасиз қанақа ёғоч уй бўлиши мумкин? Ёғочхона. Печка билан эса, кулба. Яқин ва олис йўллардан қайтишга ҳамиша ундаб турувчи ўз уйинг, ўлан тўшагинг. Мен қишлоқда печь ясаш қўлидан келувчи бирдан-бир одам эдим. Фақат бугина эмас. Уни тушунар, ҳис қилар эдим. Ахир, олови гуриллаб ёнувчи чиройли печкани бунёд этиш нақадар қувончли! Бунёд этиш! Бузиш, портлатиб кулини кўкка совуриш эмас, (бу фақат қасос иштиёқи) барпо этиш! Мўридан илк бор тутун чиқариб, тагидан ҳиди гуркираб турган иссиқ нонни олишга нима етсин!

Сўнгра, кейинроқ ҳамма фронтчилар қайтишди, икки печкачи ҳам қайтди. Улар бир неча печь бунёд этишди. Кейин эса... кейин одамлар фақат мени чақира бошлашди. Нимаям қилардинг. Жўрттага шунақа бўлсин депманми? Ҳалиги иккитаси бригадага ишга ўтишди. Мен энди бир ўзим осмонга тутун чиқарардим. Бу йиллар давомида уларнинг озмунчасини кўрмадим дейсизми! Уларни бир жойга жамлаб тутун чиқарилса борми, дунёнинг ярмини зангори булут босиб кетарди. У тахлаган ғиштларни айтмайсизми! Бу ғиштларни устма-уст қалаб чиқилса борми, осмонга етгулик девор ҳосил бўларди... Йўқ, осмонга етишнинг ҳожати йўқ, девор ҳам керакмас. Голланд печларидан чиқувчи вазмин, майин тутун бўлса бас. Ўзидан уй-жой, озиқ-овқат, жажжи болачалар, меҳнат ҳидлари таратиб турувчи тутун...

Бу шунинг учун ҳам қувончлики, манави тутунлар, энг сўнггисигача, менинг қўлларим билан осмонга буралган. Уларни ўчириш мумкин эмас. Бунга кимнинг ҳам қўли кўтариладй дейсиз! Эҳтимол, печдан озодликка бир тутам ҳам тутун чиқармаган, унга битта ҳам ғишт қаламаган, битта ҳам ёғочни қиртишламаган кимсагина шундай қилиши мумкиндир. Бундайларни ҳали бор дейишади. Бор. Қаердадир у ёқда. Лекин биз кўпчиликмиз.

Юрий МУШКЕТИК.
Шевченко номидаги Украина ССР Давлат мукофоти лауреати

Бронза асрининг ҳунари

Ҳикоя

Тонг оёқ учида олдимга шошилади. У негадир одамларни мудроқ ҳолда қўлга тушириш пайида. Лекин бу ерда иши юришмайди. Қишлоқ аллақачон уйғониб, тутун таянчларини осмонга тираган. Бир текисдаги бурама, қора, оқиш, зангори таянчларини...

Истеъфодаги полковник Кожушка осмон гумбазини боши узра нозик кўкимтир оқим ёрдамида тутиб турибди — қайин ўтинлар енгил, деярли тутунсиз ёнади. Ганна Ступачиха осмонга торф урвоқларидан чиққан оғир корамтир кулранг тирговучини таяган. Мўрилар узра эса ҳаворанг сароб. Стешко келин — қишлоқдаги энг чаққон жувон — печкага ўт қалаяпти. Нарироқда яна бир неча мовий тутун таянчлари. Хотинини ҳайдаб юборган Терешко бобо эса, ўт ёқишни энди бошлаган: у печь эмас, мўъжаз каминга похол тиқиш билан овора, унинг мўриси атрофида гунг қора ариқлар ғужғон ўйнашади.

Ҳозир тутун оқимлари реактив самолёт қолдирган тасмасимон изларга жуда ўхшаб кетади, улар орқали кимдир тепага кўтарилгандай таассурот уйғонади. Уларга тикиларканман, кўксимда севинчли алланима ғимирлагандай туюлади. Бу нима бўлди? Нега?

Яширишдан нима наф? Негалигини биламан. Чунки, бу тутунларнинг бари — меники. Агар мен бўлмаганимда улар қулаб тушишар ва осмон ўпирилиб кетган бўларди. Бисотидаги ҳамма нарсалари билан бирга...

Осмон, балки, қуламас, лекин таянчлар... Мен — қишлоқдаги бирдан-бир печкачиман. Бирдан-бир ва, эҳтимол, энг сўнгги. Барча ёшлар негадир штурваллар, рубильниклар, тепкиларга интилишади. Мана, менинг болаларимни олинг... Биттаси денгиз штурмани бўлиш учун таҳсил оляпти, бошқаси ракетачи бўламан дейди.

Ҳозирча эса... Ҳа, мен сўнгги печкачиман. Ҳунаримни мерос қолдирадиган одамнинг ўзи йўқ. Ёшлар касбимни назарга илишмайди. Тан олишим керак, бу мен учун ёқимсиз ва ҳатто аламли. Печкачи! «Печларни, да-да, — жиғимга тегади кенжатой ўғлим, — брон-

Томига тунука ёпилган мўъжаз уй қаршисида беихтиёр қадамларимни секинлатаман. Унинг устидаги мовий тутун бамисоли ўйин тушаётгандай хушнуд тарқалади. Ана, уйда истиқомат қилувчиларнинг бири кўринди. Болакай кўча эшиги орқасига яшириниб, ўйинчоқ автоматидан мени нишонга оляпти. Пахмоқ шапка остида митти кўзлар, жажжи ҳайвончанинг ишонувчан кўзлари йилтирайди. Энгашиб яширинишга уринаман, бола қичқиради: «Та-та-та-та! Ағдарил!»

Ўзи шу заҳоти жуфтакни уради.

Мен йиқилмайман. Юришда давом этаман, тезроқ одим отаман, чунки кўчанинг қарама-қарши томонидан истиқболимга бир сиймо шошилади. Ву ерда уни мен тез-тез учратиб тураман. Бу эркак нуқул шалвираб юради, эгнидаги кийим-боши беўхшов, шапкасини тушкунликдан ҳоли кўзларига бостириб олади.

Бу — мен. Мен, Ўйинқароқ лақабли Миронман. Фақат бу Мирон мендан йигирма ёш кичикроқ. Ўйинқароқ лақабини менга урушгача даврда маишатпарастлигим, қадаҳга мойиллигимгина эмас, юлдуз санаб, ҳеч қандай касб-кор орттиролмаганим туфайли беришган эди. Ўнлаб ҳунар алмаштирдим. Этикдўзлик устахонасида мумланган пишиқ ип йигирдим, лекин бир неча метрнигина йигира олдим, холос. Омборда пичан ғарамладим, ҳатто механизация техникуми қошидаги курсларда трактор рулини айлантирдим. Бошимни бирор касбга боғлаб, ўз уйимга эга қиладиган одам ҳам топилмади. Ҳеч кимим йўқ эди. Қора теракда ўтирувчи биргина оққуш. У ҳам... Ўша баҳорда қишлоқ узра бўрон кўтарилиб, оққуш уясини улоқтириб ташлади. У қишлоғимизни ташлаб кетади, деб ўйловдим. Э-э, тонгда уйғониб қарасам, ўша жойда яна чивиқчалар тахлаб қўйилибди. Эсимда бор; ҳатто кулгим қистовди: «Тентак! Тентак. Нима учун? Бу навдалар уни кўтара оладими,

Русчадан Ҳ. ШАЙХОВ таржимаси.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

Ватанимиз пойтахтида халқаро футбол федерациясининг вице-президенти Валентин Гранаткин хотира-соврини учун ўсмирлар ўртасида турнир бошланди. Анъанавий халқаро мусобақада олти команда — Хитой Халқ республикаси, Германия Федератив республикаси, Франция, Америка Қўшма Штатлари ва СССРнинг биринчи ҳамда иккинчи терма командалари иштирок этишмоқда. Дастлабки учрашувлар тўпларга бой бўлди. ХХР командаси футболчилари ГФР ўйинчиларини 3:2 ҳисобида мағлубиятга учратишди. Франция — АҚШ командалар учрашувида 4:1 ҳисоби қайд этилди. СССРнинг биринчи ва иккинчи терма командалари ўйинида дарвозага 3 та тўп киритилиб, 1 та қўйиб юборилди.

* * *

Мухлислар моҳир тўпурар Григорий Федотов ҳамда таниқли дарвозабон Лев Яшин номидаги фахрий клублар борлигини яхши билишади. Кўплаб ишқибозларнинг илтимосига кўра яна бир клуб ташкил этишга қарор қилинди. Унга СССР терма командасига узоқ йиллар мобайнида капитанлик қилган Игорь Неттонинг номи берилди. «Байроқ шарафи» деб юритиладиган бу клубга мамлакатнинг бош командаси составида расмий ва норасмий ҳамда халқаро ўртоқлик учрашувларида камида 50 марта иштирок этган футболчилар аъзо қилинади. Ҳозирча клубга аъзо бўлганлар 14 тага етди. Уни киевлик динамочи Олег Блохин бошқармоқда. У жами 108 учрашувда иштирок этган. 89 учрашувда қатнашган армиячи Альберт Шестернов иккинчи бўлиб турибди. 75 ўйинда қатнашган Лев Яшин учинчи ўринда бормоқда. Жами 55 учрашувда ўйнаган москвалик спартакчи Игорь Неттонинг ўзи ўн биринчи бўлди.

АНДИШАГА ЎРИН ЙЎҚ

Спорт — тинчлик элчиси сифатида халқаро алоқаларни мустаҳкамлашга алоҳида ҳисса қўшмоқда. Мамлакатлар, миллатлар ва элатлар нуфузининг ортишига имкон бермоқда. Мамлакатимизда маҳоратли спортчиларни тарбиялаш, халқаро майдонларда юксак натижалар кўрсатувчи ёшларни юзага келтиришга катта аҳамият берилаётгани, спорт базалари ва иншоотларини қуришга кўплаб маблағ ажратилаётгани ҳам шундан.

Физкультура ва спорт ишларини янада жонлантириш йўлида муайян тадбирлар кўрилмоқда. Ёшларнинг узлуксиз машғулот ўтказишларига имконият яратилмоқда. Физкультура ва спорт ҳаракатини қайта қуриш борасидаги изланишлар давом этаётир. Лекин сарфланаётган сармоя, оммавийлик ва маҳорат йўлидаги уринишлар самараси ҳозирча замон талабидан орқада қолмоқда. Жаҳон миқёсида совет спорти шарафини муваффақиятли ҳимоя қилаётган спортчиларимизнинг саноқли экани ҳам шундан.

Мухлислар халқаро майдонларда маҳорат кўрсатиб, олқиш олганлар — боксчи Руфат Рисқиев, қиличбоз Собир Рўзиев, шахматчи Георгий Аъзамов, курашчилар Арсен Фадзаев, ака-ука Аслан ва Махарбек Хадарцев, велосипедчи Александр Панфилов, енгил атлетикачилар Светлана Ўлмасова билан Замира Зайцева, ватерполчи Эркин Шагаев, сузувчи Сергей Заболотновларнинг номларини ҳурмат билан тилга оладилар. Бир қанча етук спортчилар эса Иттифоқимиз бошқа шаҳарларида яшаб, баҳслашмоқдалар, ёшларга устозлик қилмоқдалар. Боиси, бундай йигит-қизларга шарт-шароит яратиш, иқтидор ва имкониятларини юзага чиқаришга етарли эътибор берилмади. Чунончи, гимнастикачи Эльвира Саади, классик кураш устаси Рустам Казаков, камончи Наталья Бутузова, чавандоз Юрий Ковшов, теннисчи Флюра Булатова каби ёшларнинг бу борадаги эътирозлари ўринлидир.

Агар спортнинг алоҳида турларига назар ташлайдиган бўлсак, Ўзбекистонда унинг бирон-бир хили кўнгилдагидек оммавийлашиб, маҳоратли спортчилар сафи ортмаётганлигининг шоҳиди бўламиз. Фақат хотин-қизларнинг чим хоккей ўйнаши ва курашнинг айрим турлари бўйича дуруст натижалар бўлиб турибди, холос. Зеро, спортнинг энг қизиқарли, оммавий турларидан бўлган енгил атлетика, волейбол ва футбол бўйича сусткашлик борлиги кўпчиликни ранжитмоқда. Шунингдек, ёшларни сув спортига қизиқтириш, уларни сузишга ўргатиш ишлари ҳам яхши эмас, айниқса, болалар ва ўсмирларнинг кўпчилиги сузишни билмаслиги ташвиш туғдирмоқда.

Маълумки, халқимиз азалдан бақувват, абжир ва чаққон кишиларни қадрлаб келади. Чунки бундай хислатлар йигитларда ажойиб жангчи ёки касбкорни юзага келтиради. Муҳими, ҳаракатчан кишиларнинг саломатликлари мустаҳкам бўлиши табиийдир. Ўтмишда одамлар беллашиш, тош кўтариш, камон отиш, пойга қилиш ва улоқ чопиб, олқиш олишга интилганлар. Арғумоқларда беллашиш ёки қиличбозлик қилиш, қиз қувмоқ, тош улоқтириш ёки ким ўзарда иштирок этиш завқли ва қизғин баҳсларга бой бўлган. Хўш, бугунги кунда ана шундай мароқли ва оммавий мусобақаларни ташкил этиш учун нима халақит беряпти?

Этнографик мақсадлардаги сафар чоғида кўпчилик оталарга: «Болаларингиз спорт билан шуғулланишини истайсизми?» деб сўрашга тўғри келади. Лекин: «Албатта, бўлмасам-чи» деган жавобга: «Бунинг учун вақт етишмайди-да, оила, уй юмушларига қарашиш, чорва ва дала ишларига кўмаклашиш ҳам зарур», деб илова қиладилар. Ҳа, бунга спортчининг сафар мусобақаларида кўпроқ бўлишини ҳам қўшадиган бўлсак, ўзбек йигит-қизларининг уйидан, оиладан нари кетишини маъқул кўрмаслик яна бир тўғаноқ бўлади.

Кўриниб турибдики, республикада аксарият кишилар спорт билан шуғулланишни оғизда эътироф этсалар-да, амалда хайрихоҳлик қилолмаяптилар. Шунинг учун бўлса керак, ҳали кўчакўйларда югураётган ёки велосипед минганларни кўрганда: «Қанақа одамлар ўзи? Бошқа қиладиган ишлари йўқ шекилли», деган эътирозлар қулоққа чалинади. Мутахассис олимлар бўлса, гўдакнинг юришидан олдин сузишини афзал билмоқдалар. Боғча-яслилардаёқ ҳар кунги юз-қўл ювишдек жисмоний тарбия машғулотларига кўникма ҳосил қилишга эришмоғимиз лозим.

Биз қайта қуриш, янгиланиш, қолаверса, ўзгаришлар даврини бошдан кечирмоқдамиз. Ҳамма соҳада бўлгани каби совет кишисини уйғун камол топтиришнинг муҳим омили бўлган жисмоний тарбия ва спортда ҳам силжишлар қилиниши зарур, деб ўйлаймиз. Мақсад Ўзбекистонда физкультура ва спортни янада оммалаштириш, маҳоратли спортчилар тарбиялаш билан бирга совет спорт шарафини халқаро майдонларда муносиб ҳимоя қилишга қодир йигит-қизларни камолга етказишдир.

М. САВУРОВ,
тарих фанлари кандидати.

ХУШХАБАРЛАР

ЁШ СЕЛЕКЦИОНЕРЛАР

◆ Область ёш табиатшунослар станциясининг ҳаваскор селекционерлари Наманган область агросаноат комитетига юқори кондицияли зира уруғини топширишди.

Совға мамнуният билан қабул қилинди, чунки бу қимматли хушбўй зираворни озиқ-овқат саноати ходимлари қийинчилик билан топар эдилар. Энди эса зира область хўжаликларида етиштирилади.

Зира етиштирганлиги ва ундан уруғ олганлиги учун ёш селекционерлар ва уларнинг раҳбари Турсунбой Тожибоев СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг кумуш медали билан мукофотландилар.

ШИФОБАХШ МАҲСУЛОТ

◆ Ленин районидаги Ленин номли асаларичилик совхози қиш бўлишига қарамай магазин пештахталарига ҳар куни уч тоннача асал етказиб бермоқда.

Хўжалик асаларичилари ўз қадоқлаш цехларини ширин хом ашё билан етарли таъминладилар. Мавсумда улар асалари уяларидан юз тонна шифобахш маҳсулот олдилар.

Бу цехга қолган учта ихтисослашган хўжаликдан, шунингдек, областнинг бир қатор колхоз ва совхозларидан асал келтирилиб, қадоқланмоқда. Бу йил асал ҳар қачонгидан ҳам мўл бўлди.

ГУЛ БАРГИДАН... МУРАББО

◆ Жиззах области магазинларида Ғалласрол консерва заводининг янги маҳсулоти — гул баргидан тайёрланган мурабболар пайдо бўлди. Бу корхона қисқа муддат ичида ўзлаштирган маҳсулотларнинг ўн бешинчисидир. Кўрик ўлка шаҳарлари ва қишлоқлари аҳолиси яқин орада ғаллаороллликларнинг янги маҳсулотлари — қуритилган сабзи ва пиёз, сабзавот консерваларини ҳам татиб кўрадилар.

(ЎзТАГ).

Редактор ўринбосари Т. НАЖМИДДИНОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

• Тингланг, томоша қилинг

10 ЯНВАРЬ, ЯКШАНБА,

МТ-I. 8.30 — Янгиликлар. 8.45 — Ритмик гимнастика. 9.30 — Телефильм. 9.50 — Спортлото. 10.00 — Будильник. 10.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 11.30 — Тонгги почта. 12.00 — Саёҳатчилар клуби. 13.00 — Музикали киоск. 13.30 — Қишлоқ янгиликлари. 14.30 — Здоровье. 15.15— Ҳужжатли фильм. 16.10 — Бизнинг қаралар. Телеальманах. 17.00 — Камалак. 17.25 — «Олтин ғоз». Бадиий фильм 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Илмий-оммабоп фильм. 19.55— «Қисқа учрашувлар». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Эстрада концерти. 23.35 — Янгиликлар. 23.40 — Баскетбол шарҳи.

МТ-II. 8.30 — Зарядкага сафланинг 8.45 — Сиз яратган боғ. 9.20 — М. В. Ломоносов — адиб. 10.25 — Ўқитувчи дарсига... 11.00 — «Билим» кинозали. 12.00 — Саёҳатчилар клуби. 13.05 — Иқтисодий билимлар асослари. 13.40 — Илмий-оммабоп фильм. 14.00 — Ибтидосидан бошлаймиз. 14.30 — «Мен — терговчи». Бадиий фильм. 15.55 — Футбол. Халқаро ўсмирлар турнири. СССР-I—ХХР. 16.35 — Очиқ рояль. 17.05 — Бизнинг уй. 17.35 — Телевизион музикали абонемент. 18.25 — Марафон. 19.55 — Камалак. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Тўпли хоккей. Ўртоқлик учрашуви. Швеция —СССР. 21.30 — Время. 22.05 — «Шипка қаҳрамонлари». Бадиий фильм. 24.00 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Хужжатли фильм. 7.30 — Ахборот 7.50— Хужжатли фильмлар. 9.00 — Биргаликда куйлаймиз. 9.20— Истеъдод. 9.40 — Муздаги жилолар. 10.10 — Ягона оилада. 11.20 — Шахмат мактаби. 11.50 Бойчечак. 12.20 — Оддий аскарлар. 13.50 — Тунги информацион — дам олиш программаси. 15.20 — Реклама. 18.00 — Мультфильм. 18.10 — «Қароқчилар ороли». Телеспектакль. 2-қисм. 19.00 — Туб ислоҳот: янги йилга нималар билан кириб келяпмиз! 19.30— Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Илмий-оммабоп программа. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Дам олиш концерти. 21.30 — Время. 22.05— Назм ва наво.

УзТВ-II. Фрунзе: 15.50 — Мультфильмлар. 16.30 — Қирғизча сўзлашишни ўрганяпмиз. 16.40 — Новинки. 18.00 — Ёшлар ижоди. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Ву сен, Қирғизистон. 19.25 — Эстрада куйлари, оҳанглари. 20.05 — Тақдир. Телеочерк. 20.30 — Қирғизистон халқ ёзувчиси Ч. Айтматов билан суҳбат. 21.30 — Время. 22.15 — Комик фильмлар экрани. «Йигит, ҳар доим йигитда!».

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Янги музикали ёзувлар. 9.15 — Табассум. 10.15 — С добрым утром. 11.30 — Ёшлар ва студентларнинг талабларига биноан концерт. 12.10 — Ишчинома. 12.30 — Севги қўшиқлари. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Концерт. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.30 — Театр микрафон олдида. 17.15 — Ўзбек куйларидан концерт. 18.15 —Ҳозирги босқичда ғоявий кураш. 18.30 — Микрофон олдида «Лазги» ансамбли. 19.20 — Халқаро кундалик. 19.50 — Ёшлик. 20.45 — Музикали салом. 21.15 — Табассум. 22.45 — Музикали дақиқалар.

Р.—10521. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. А. — 8. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12